

ÅRSRAPPORT 2021

*Forsidebilde: Ordinasjon av Stein Erik Anti, Karasjok kirke 26.09.2021
Foto: Anne B. Skoglund*

DEN NORSKE KIRKE - NOROGGA GIRKU - NORJAN KIRKKO

Nord-Hålogaland bispedømme - Davvi-Hålogalánda bismagoddi - Pohjais-Hålogalandin pispaseura

Innhold

1 LEDERS BERETNING	3
2 INTRODUKSJON TIL BISPEDØMMET OG HOVEDTALL	5
2.1 Organisering og formål	5
2.2 Volumtall	6
3 ÅRETS AKTIVITETER OG RESULTATER	8
3.1 Gudstjenesteliv	9
3.1.1 Den norske kirke som folkekirke og oppslutningen om denne	9
3.1.2 Vigselse	11
3.1.3 Gravferd	11
3.1.4 Samisk kirkeliv	13
3.1.5 Kvensk kirkeliv	15
3.2. Dåp og trosopplæring	16
3.2.1 Trosopplæringstilbud 0-18 år	16
3.2.2 Oppslutningen om trosopplæringstiltakene er stabile	17
3.2.3 Oppslutning om konfirmasjon holdes oppe	20
3.2.4 Ungdomsdemokrati	21
3.3 Kunst og kultur	22
3.3.1 Kunst- og kulturuttrykk i kirken	22
3.3.2 Åpne kirker	23
3.4 Kirken og samfunn	25
3.4.1 Diakoni	25
3.4.2 Fellesskapstilbud til nye i Norge	26
3.4.3 Religionsdialog	27
3.4.4 Kirkens digitale nærvær	27
3.4.5 Kirkens synlighet	29
3.4.6 Samarbeid kirke/skole	30
3.4.7 Inkluderende kirkeliv	31
3.4.8 Samarbeidsråd for kristne kirker i Barentsregionen	31
3.4.9 Misjon	33
3.4.10 Grønn kirke	34
3.5 Flere finner sin plass i kirkelig arbeid	35
3.5.1 Rekruttering til vigslede stillinger	35
3.5.2 Frivillighet	37
3.5.3 Kirkelige medarbeidere trives i jobben	38
3.5.4 Tilbud for unge i menigheten	39
3.6 Bemanning – presteskap og administrasjon	40
3.7 FNs bærekraftsmål	44
3.8 Biskopens virksomhet	46
4 STYRING OG KONTROLL I VIRKSOMHETEN	49
4.1 HMS/Arbeidsmiljø	49
4.2 Ligestilling	50
4.3 Vurdering av mislighetsrisiko	52
5 VURDERING AV FRAMTIDSUTSIKTER	53
6 ÅRSREGNSKAP	55
Innledning	55
Budsjettgruppe 1 - Drift	57
Budsjettgruppe 2 - Tilskudd	58
Særskilt om OVF-tilskuddet	58
Akkumulert mindreforbruk:	59

1 LEDERS BERETNING

Nord-Hålogaland bispedømmeråd har også i 2021 søkt å realisere kirkens visjon: «Mer himmel på jord», og med et samfunn som på andre året har vært delvis lammet av smittevernrestriksjoner har vi opplevd at himmelen kanskje har vist seg på andre måter enn vi trodde. Som bispedømme, menigheter og enkeltpersoner har vi lært av det som skjedde i 2020 og forsøkt å være Guds hender i Nord-Hålogaland, hender som både har vært løftet i lovsang, foldet i bønn og strukket ut i tjeneste. Men også hender som tidvis har vært slitne og motløse.

Færre mennesker deltok på gudstjenestene i 2021 enn i pandemiåret 2020, der deltagelsen allerede var halvert, sammenlignet med 2019. Dette skyldes først og fremst pandemien, som har gitt begrensninger på antall besøkende og ført til generell frykt for smitte. Dåp har blitt tatt ut av gudstjenester, trosopplæringstiltak har måttet utgå eller blitt avlyst, og konfirmasjons- og julegudstjenester har hatt sterke begrensninger for deltakelse. Det er imidlertid for tidlig å si hvordan dette har påvirket folks vaner. Hva som skjer når samfunnet åpner igjen er vanskelig å ha en klar formening om. Det er en stor og krevende oppgave for vår kirke å få opp gudstjenestedeltagelsen.

Den første tiden med restriksjoner og nedstenging førte til stor oppfinnsomhet og entusiasme for såkalte digitale løsninger i gudstjenesteliv, trosopplæring og kulturarrangementer. Dette har naturlig nok avtatt. Man har delvis sett begrensninger i egen kompetanse og ressursituasjon, delvis fått et mer realistisk forhold til hvor dette kan fungere og hvor det ikke passer. Ikke minst har mange opplevd at tiden har tæret på motivasjon og lyst til å lage slike produksjoner. Uansett hvor bra det er, vil det være annerledes når mennesker møtes ansikt til ansikt. Samtidig har det blitt gjort mye godt arbeid i hele bispedømmet på dette området, og mange har grunn til å være stolte over den digitale innsatsen.

Organisasjonen er også preget på andre områder. Fra mange hold blir det meldt om at folk er slitne av å legge ned arbeid og engasjement i å planlegge arrangementer som blir avlyst, utsatt eller endret i siste liten. Mange opplever også at situasjonen med hjemmekontor og restriksjoner når man møttes har vært tungt. Som et forsterkende trekk har vi hatt mange vakanser og utbredt bruk av vikarer i kortere eller lengre perioder. Dette krever mye av de fast ansatte i bispedømme og fellestråd, og bidrar til slitasje i organisasjonen. Til tross for dette viste besvarelsene fra medarbeiderundersøkelsen at folk trives i jobben sin, selv om det også blir pekt på klare forbedringspunkter. Folk opplever stort sett at de har meningsfylt arbeid med stor grad av medbestemmelse og frihet. Dette er viktige, positive momenter å ta med i møte med potensielle søkere til kirkelige stillinger. Rekrutteringskrisen vi omtalte i 2020 har vedvart i 2021, og det er ikke realistisk å tro på en snarlig løsning. Vi ser enkelte lyspunkt, men denne situasjonen vil fremdeles være en stor utfordring for folkekirken.

Kvensk kirkeliv har vært et område med stor aktivitet i 2021, og vi gleder oss over at det etterlengtede salmeheftet har blitt sendt til trykk når dette skrives. Det ble lagt ned mye arbeid med dette i 2021. For første gang ble det også avholdt en vielse der det ble brukt liturgi på kvensk. Det mangler fremdeles mange liturgier, men å kunne ektevie mennesker på kvensk er

svært gledelig. En annen stor begivenhet i 2021 var at det for første gang ble foretatt presteordinasjon på nordsamisk Dette skjedde i Karasjok kirke 26. september, og ble en festdag for hele bispedømmet, for samisk kirkeliv og for Den norske kirke som helhet. Samisk, kvensk og norsk lever side om side i bispedømmet, og vi er stolte over at vi nå har offisielt navn på alle tre språkene: Nord-Hålogaland bispedømme, Davvi-Hålogálandda bismagoddi og Pohjais-Hålogalandin pispaseura.

Flere prostier har meldt om en oppgang i antall døpte fra 2020 til 2021, da vi meldte om glede og undring over de høye tallene i møte med pandemien. Tallene er fremdeles preget av pandemien, men det er gledelig at de har holdt seg så høye som de faktisk har gjort. Det har blitt vist stor vilje, kreativitet og evne til å møte foreldre som vil få barna sine døpt i denne perioden. Kanskje har vi også startet praksiser vi vil ta med oss videre?

Trosopplæringen har også vist seg forbausende stabil i møte med pandemien. De som har jobbet med dette i menighetene har utvist stor fleksibilitet, noe som har ført til at tilbudet har blitt opprettholdt gjennom pandemien. Deltagertallet har også vært ganske stabil, rett nok på et relativt lavt nivå sammenlignet med resten av landet.

Kirkens kulturliv har i flere år hatt en positiv utvikling og vært den arenaen hvor vi har møtt flest mennesker. Dette arbeidet ble sterkt rammet i 2020 og minst like mye i 2021. Vi er spente på hvordan dette vil se ut etter en gjenåpning av landet.

Som bispedømme og menigheter har vi også tette internasjonale bånd gjennom Samarbeidsrådet for kristne kirker i Barentsregionen (SKKB). Dette viktige arbeidet har nå opplevd to år uten mulighet for fysiske møtepunkter. Vennekapsbåndene er heldigvis sterke, men vi er samtidig usikre på hvordan SKKB vil se ut etter gjenåpning av grensene.

Bispevisitasene har i varierende grad blitt gjennomført i 2021, delvis med sterke begrensninger. De som har blitt gjennomført har fungert som vitamininnsprøytninger i slitne menigheter og staber. Det har vært godt å komme sammen, tross restriksjoner, avstandskrav og lignende.

Vi ser med spenning og forventning framover nå når landet åpnes. Vi har lagt bak oss to år i unntakstilstand og det er vanskelig å se hvilken plass kirken vil få i folks liv i tiden som kommer. Samtidig vet vi at vår kirke gjennom to tusen år har vist seg å ha både bærekraft og styrke. Her kan det kanskje være på sin plass med det oppløftende nordnorske uttrykket «vi står han av»!

Til slutt vil vi rette en stor takk til kirkens medarbeidere, lønnede og ulønnede, i hele Nord-Hålogaland bispedømmet. Dere har lagt ned et uvurderlig arbeid dette året!

Tromsø, 01.03 2022

Olav Øygard
biskop

Marta Kristine Ims
bispedømmerådsleder

2 INTRODUKSJON TIL BISPEDØMMET OG HOVEDTALL

2.1 Organisering og formål

Nord-Hålogaland bispedømme ble opprettet i 1952 ved at Hålogaland bispedømme ble delt og er i dag ett av 11 bispedømmer i Norge. Bispedømmets geografiske område er Troms og Finnmark fylke som består av 39 kommuner samt Svalbard.

Bispedømmet er organisert i 8 prostier fordelt på 62 sokn. Prostienes størrelse varierer fra ca 18.000 til 80.000 innbyggere.

Bispedømmerådet har 11 medlemmer inkludert nordsamisk representant. Sammen med de andre bispedømmerådene utgjør rådet Kirkemøtet. Biskopene utgjør Bispemøtet.

Bispedømmet ledes av to organ: biskopen og bispedømmerådet. Det er felles administrasjon ledet av stiftsdirektør med kontorsted i Tromsø.

Formål

Bispedømmerådet skal ha sin oppmerksomhet rettet mot alt som kan vekke og nære det kristne livet i menighetene. Rådet skal fremme samarbeid mellom de ulike menighetsråd og andre lokale grupper innen bispedømmet. Bispedømmerådet fordeler statlig tilskudd til trosopplæring og særskilte stillinger innen diakoni og undervisning

Bispedømmeråd og biskop har lagt til grunn de mål og føringer som er gitt av Kirkemøtet og Kirkerådet. Visjonsdokumentet «Mer himmel på jord» legges til grunn for virksomheten og aktivitetene.

De områdene som er mest synlige er:

- Prestetjeneste
- Gudstjenester og kirkelige handlinger
- Dåp, trosopplæring og undervisning
- Kirkemusikk og kultur
- Diakoni
- Misjon
- Tilskuddsforvaltning, godkjenningssaker og oppgaver knyttet til gravferdslov og forskrift.

Bispedømmerådet samarbeider med kristelige organisasjoner og har et samarbeid med de fleste misjonsorganisasjonene. Videre er bispedømmerådet medlem av Samarbeidsrådet for Kristne Kirker i Barentsregionen (SKKB). SKKB ble etablert i 1996 på initiativ fra Nord-Hålogaland bispedømme. Et samarbeid mellom de nordligste bispedømmene i de lutherske kirkene i Norge, Sverige og Finland, og Den russisk ortodokse kirke i Russland. Senere har flere stift sluttet seg til samarbeidet. I dag er det ni stift som er medlem i SKKB.

Svalbard kirke

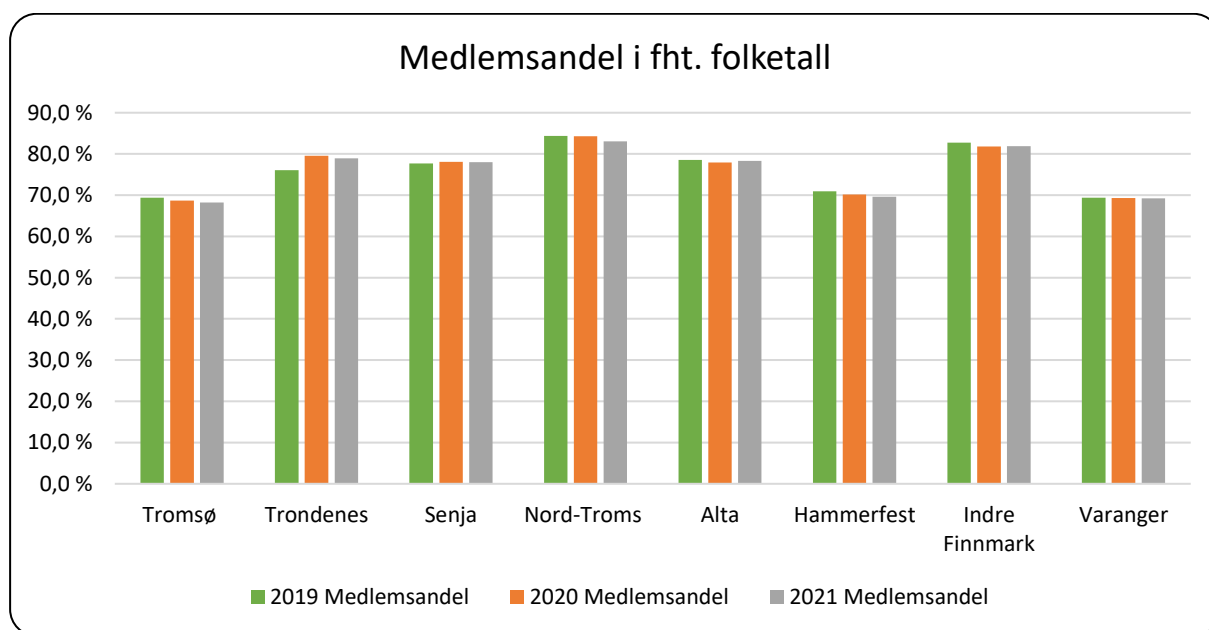
Svalbard kirke tilhører Nord-Hålogaland bispedømme, men på grunn av deres særegne rettslige status leverer de egen årsrapport.

2.2 Volumtall

Volumtall for bispedømmet:

Prosti	Antall sokn	2019			2020			2021		
		Medlemmer i Dnk	Antall innbyggere	Medlemsandel	Medlemmer i Dnk	Antall innbyggere	Medlemsandel	Medlemmer i Dnk	Antall innbyggere	Medlemsandel
Tromsø	10	54 727	78 901	69,4%	54 381	79 174	68,7%	54 058	79 267	68,2%
Trondenes	13	25 345	33 328	76,0%	26 348	33 119	79,6%	26 116	33 089	78,9%
Senja	12	31 408	40 419	77,7%	31 137	39 873	78,1%	30 864	39 581	78,0%
Nord-Troms	6	13 345	15 813	84,4%	13 209	15 673	84,3%	12 917	15 547	83,1%
Alta	4	17 774	22 627	78,6%	17 673	22 682	77,9%	17 773	22 690	78,3%
Hammerfest	7	13 102	18 474	70,9%	12 815	18 257	70,2%	12 509	17 971	69,6%
Indre Finnmark	5	11 068	13 382	82,7%	10 941	13 380	81,8%	10 800	13 191	81,9%
Varanger	5	14 835	21 382	69,4%	14 654	21 153	69,3%	14 416	20 832	69,2%
= Sum	62	181 604	244 326	74,3%	181 158	243 311	74,5%	179 453	242 168	74,1%

I 2020 ble Senja prosti og Indre Troms prosti slått sammen til ett prosti. Innbyggertallet for 4.kv.2020.

B. Utvalgte volumtall:

Tabellen viser volumtall for bispedømmets aktiviteter siste 5 år. Volumtallene kommenteres nærmere i del III.

Volumtall for bispedømmet	2017	2018	2019	2020	2021
Antall døpte	1 544	1 409	1 426	1 233	1 294
Antall konfirmerte	1 891	1 791	1 673	1 646	1 625
Antall kirkelige vigslar	374	377	329	276	268
Antall kirkelige gravferder	1 906	1 853	1 924	1 909	1 855
Antall gudstjenester totalt	4 148	3 992	4 010	3 226	3 182
Samlet antall gudstjenestedeltakere	281 957	276 589	272 603	134 944	125 776

C. Utvalgte nøkkeltall fra Årsregnskapet 2021:

Tabellen viser nøkkeltall basert på informasjon fra del IV Årsregnskapet, for de siste 3 år.

Beløp i hele tusen

Nøkkeltall for årsregnskapet	2018	2019	2020	2021
Antall årsverk	104,80	100,85	104,75	104,50
- herav prestedtjeneste (inkl. biskop)	85,00	85,00	90,00	90,00
Samlet tildeling budsjettgruppe 1 - Drift	85 261	88 946	87 632	89 748
Netto driftskostnader	80 384	85 682	84 724	89 291
Lønnsandel av driftskostnader	88,0 %	84,8 %	82,6 %	84,0 %
Andel lønn brukt i prestedtjenesten	75,9 %	73,7 %	72,6 %	71,8 %
Lønnskostnader pr årsverk	650	702	681	718

Lønnsandel og lønnskostnader er inkl. andre personalkostnader (kontogruppe 59*).

Det ble i 2020 foretatt en ny beregning av nøkkeltallene for 2018 og 2019 slik at tallene er mer sammenlignbare.

3 ÅRETS AKTIVITETER OG RESULTATER

Den norske kirkes samfunnsoppdrag er å være en landsdekkende folkekirke. Kirken skal ha en oppslutning som bekrefter dens karakter som folkekirke og være organisert i samsvar med demokratiske prinsipper og verdier. Den norske kirke skal tilby trosopplæring til alle døpte barn.

De strategiske målene for bispedømmerådets arbeid er gitt av Kirkemøtet. Analysen av tallene gir en rapport på måloppnåelsen for 2021:

- Gudstjenestelivet blomstrer
- Flere søker dåp og trosopplæring
- Kunst og kulturuttrykk er en del av kirkelivet
- Kirken engasjerer seg i samfunnet
- Flere finner sin plass i kirkelig arbeid
- Kirken har en demokratisk og velfungerende organisasjon

Årsrapporten reflekterer målbare indikatorer i henhold til kirkemøtets og bispedømmets oppsatte mål. Tallene vi bruker er i hovedsak hentet fra Kirkerådets statistikkhefte. Om vi bruker andre tall, vil dette bli kommentert i teksten.

Tendenser i rapporteringstallene er nedadgående fra 2020 til 2021. Disse to årene er de som har vært mest preget av den verdensvide pandemien og vil nok derfor bli stående som unntak i forbindelse med årsrapporteringen for 20-tallet. Vi kan likevel sammenlikne disse to årene med hverandre da de har en del likheter og forsøke å danne oss en oversikt over situasjonen.

Tallene for 2021 viser at det er en nedgang i antall gudstjenester og besøkende, dåpsandelen går litt opp mens konfirmasjonsandelen synker. Målene om at oppslutning om gudstjenestene, dåp og trosopplæringstiltakene skal holdes oppe oppleves som ambisiøse, og på bakgrunn av de innrapporterte tallene er det i stor grad ikke realistisk å nå disse for 2021.

Bispedømmet har jobbet målrettet ut fra de ressurser det til enhver tid har vært tilgang til. I neste avsnitt oppsummeres resultater og måloppnåelse for 2021.

3.1 Gudstjenesteliv

3.1.1 Den norske kirke som folkekirke og oppslutningen om denne

Mål: Oppslutningen om gudstjenestene øker og gudstjenestetilbudet holdes oppe
Indikator: Gudstjenestedeltakelse og gudstjenestefrekvens

Målet om økt oppslutning om gudstjenestene er ikke nådd.

Målet om at gudstjenestetilbudet skal opprettholdes er ikke nådd.

Antall gudstjenester og deltakere

Gudstjenester på søn.- og helligdager	2018	2019	2020	2021	Endring 2020-2021
Antall gudstjenester	2 808	2 844	2 459	2 337	-5%
Antall deltakere	202 332	190 976	103 389	92 429	-11%
Antall deltakere pr gudstjeneste	72,1	67,2	42	40	-6%

Kilde: Statistikkhefte 2021 (14.02.22)

Covid-19 har satt sitt sterke preg på gudstjenestelivet også 2021. Stadige smitteoppblomstringer og endringer i myndighetenes smitteverntiltak med bl.a. antallsbegrensninger, har gjort sitt til at gudstjenestelivet ble rammet både m.t.p. antall gudstjenester og oppslutningen om gudstjenestene. Da smitteverntiltakene har variert i pakt med økende eller synkende smittetall har virksamheten til dels blitt uforutsigbar. I Hammerfest prosti opplevde de uforutsigbarheten veldig sterkt. På grunn av potensiell smitteoppblomstring måtte de, i en menighet, legge om fra én konfirmasjonsgudstjeneste til 22 enkeltkonfirmasjoner av 20 minutters varighet for å få alle konfirmert i løpet av konfirmasjonshelga!

Da samfunnet lettet på restriksjonene og man kunne samles i større antall tiltok optimismen. Det førte til økt gudstjenestefrekvens og derav økende oppslutning. Da smitten igjen grep om seg og det ble strammet til igjen før jul, ble det et antiklimaks både hos de som planla og gjennomførte og hos gudstjenestedeltakerne generelt. Vekslende smittevernregime som satte sitt preg på gudstjenestegjennomføringen og praksis medførte også en viss avmakt hos vante kirkegjengere. Delvis fordi smitteverntiltakene opplevdes å være for rigide og delvis ved at noen menigheter valgte å avlyse gudstjenester i stedet for å forsøke løsninger innenfor de fastlagte smitteverntiltakene.

Forhold som antallsbegrensninger, redsel for å bli smittet, ideen om at ved ikke å gå til gudstjeneste gir man sin plass til andre, kan være konkrete konsekvenser som førte til nedgangen i gudstjenesteoppmøtet i bispedømmet under ett. Når tabellen viser at nedgangen i antall gudstjenester er fem prosent og nedgangen i antall gudstjeneste-deltakere har økt til hele 11%, er det i tråd med hva man kunne forvente. Gjennomsnittstallet for gudstjenestedeltakere pr. gudstjeneste er nå helt nede på 40. Det representerer en dramatisk nedgang sammenlignet med trenden inntil Covid-19 slo til.

Julehøytidens gudstjenester ble for andre år på rad svært hardt rammet. Tradisjonelt har kirken samlet mange mennesker om julens budskap og har vært den dagen hvor folkekirken har framstått som en sentral del av folks kirketilhørighet. De to siste år har store deler av befolkningen vært avskåret fra å gå til kirke og delta i julaftensgudstjenesten. Det vil bli svært

spennende å se hvordan dette forløper neste julaften. Resultatet vil være en nokså sterk indikator på om kirken har samme relevans for sine medlemmer som tidligere.

Til tross for denne økte nedgangen viser rapportene på menighetsnivå at ca. halvparten av de 59 soknene i Nord-Hålogaland bispedømme som har rapportert om positive tall. Enkelte menigheter har enten økt antall gudstjenester, antall deltagere eller nattverddeltagere. 11 sokn rapporterer faktisk om økte tall på alle parametre! Dette gjelder fortrinnsvis mindre sokn slik at utslaget på tallene for hele bispedømmet ikke er stort. Siden referansen er 2020 så må det tas forbehold, men det kan likevel ses som et tegn på at når pandemien slipper taket så er menighetene i stand til og klar til å etablere virksomheten på et mer normalt nivå ganske raskt.

2020 og 2021 ble unntaksår for alle sektorer i samfunnet. Det kan være grunn til å spørre om hvordan kirken, menighetene, er rustet for å ivareta behovet for sakramentsforvaltning, diakonale tiltak og menneskelig kontakt om vi på nytt skulle komme i den situasjon at samfunnet må stenge ned. Det gjelder spesielt for mennesker hvor dette framstår som mer påtrengende enn ellers, f.eks. barn og ungdom, i livets siste fase og når sykdom truer. Det har vært hevdet at kirken har vært flink til å forholde seg til smitteverntiltak, men har bidratt for lite med å holde fram kirkens oppdrag om å forkynne nåden og håpet i enhver kontekst. Dette vil det være grunn for kirken til å se på i postpandemisk tid.

På bakgrunn av erfaringene under pandemitiden kan det hende at kirken må tenke nytt om hvordan den skal være kirke når samfunnet vender tilbake til «normalen», ut fra et beredskapsmessig synspunkt. Den nye normalen kan ha bragt både samfunnet og kirken til et annet sted enn før pandemien og situasjonen kan behøve andre vurderinger og tiltak enn bare å vende tilbake til der startblokkene var før pandemien. Kirken er i verden, men også av en annen dimensjon og dens oppdrag er uavhengig av samfunnsforhold som pandemi og krig.

Gudstjenestereform 2019

Det har vist seg at mange menighetsråd har hatt vansker med å implementere de siste justeringer av gudstjenestereformen. Det kan også være et utslag av at Covid-19 har endret menighetsrådenes perspektiv, at fokus er flyttet til andre, mer presserende forhold i øyeblikket. Utfordringen med implementeringen handler konkret om Kirkemøtets vedtak som forsøk på å øke gjenkjenneligheten i gudstjenesten ved å redusere tallet på alternativer for ordinarielleddene.

Gudstjenestereformens intensjon om å vitalisere gudstjenestelivet, gi gode impulser og skape gudstjenesteglede med kjerneverdierne stedegngjøring, involvering og fleksibilitet, har ikke hatt veldig sterke positive utslag med tanke på motivasjonen for å arbeide med lokal grunnordning, verken hos menighetsråd, kirkelige ansatte eller på menighetsplan. I noen menigheter kan det virke som om arbeidet med gudstjenestelivet er blitt til en pliktøvelse som oppfattes som pålegg og kontroll. For mange av de «nye» menighetsrådsrepresentantene, som ikke kjenner gudstjenestereformens historie, oppleves dette arbeidet som fremmed. Det kan være grunn til å vurdere om reformen av kirkens gudstjenestearbeid har fått den utilsiktede effekt at gjenkjennelighetsgraden er endret en gang for alle og med de konsekvenser det har for oppslutningen.

3.1.2 Vigsel

Mål: Flere velger kirkelig vigsel

Indikatorer: Antall kirkelige vigslar

Målet om at flere velger kirkelig vigsel er ikke nådd.

Antall vigslar

Volumtall for bispedømmet	2018	2019	2020	2021	Endring 2020-2021
Antall kirkelige vigslar	377	332	276	268	-3%

Kilde: Statistikkheftet 2021 (14.02.22)

Antall kirkelige vigslar viser en svak nedgang fra året 2020. Prosenten representerer en nedgang på 8. Tendensen over flere år er at kirkelige vigslar er avtagende.

Det må likevel antydes at pandemien sannsynligvis har hatt betydning også her. Flere har utsatt ekteskapsinngåelsen i påvente av å feire bryllup som normalt. En mulig årsak til nedgangen av kirkelig inngåtte ekteskap ikke var større kan være at, da samfunnet lettet på smittevernet på høsten 2021, var det flere som benyttet anledningen til å gifte med bryllupsfest tilnærmet slik som før pandemien. At folk etter hvert ble vant til å forholde seg til smittevernregimet kan ha ført til at noen valgte å gjennomføre vigselen med en nedskalert bryllupsfeiring innenfor de reglene som gjaldt.

3.1.3 Gravferd

Mål: Oppslutning om kirkelig gravferd holdes oppe

Indikatorer: Antall kirkelige gravferder

Målet om at oppslutningen om av kirkelig gravferd holdes oppe er ikke nådd.

Volumtall for bispedømmet	2018	2019	2020	2021	Endring 2019-2020
Antall kirkelige gravferder	1 853	1 964	1 909	1 855	-3%

Kilde: Statistikkheftet 2021 (14.02.22)

Dødsraten vil naturlig nok ha innvirkning på antall kirkelige gravferder. Med de smitteforebyggende tiltak samfunnet etablerte i forbindelse med Covid-19 har dødsraten vært lavere i samfunnet som helhet. Det kan derfor være grunn til å tro at til at antall kirkelige gravferder i Nord-Hålogaland bispedømme har sunket med 54 sammenlignet med 2020, men er å anse som et resultat av naturlige svingninger. Til tross for nedgangen er antallet kirkelige gravferder fortsatt høyt og relativt stabilt.

Kirkens nærvær i forbindelse med dødsfall bidrar sterkt til at kirken har opprettholdt sitt renommé på dette området. Kirken har til alle tider hatt dette som prioritert tiltak. I folks bevissthet har kirken vært etablert som tilnærmet eneaktør på dette området. Det er imidlertid tegn som tyder at noe er i endring.

Normene for gravferd er nokså konservative i det norske samfunnet. Når det oppleves trendforskyvninger er det verd å være oppmerksom og reflektere over hva dette kan være uttrykk for. I tre byer i vårt bispedømme, Harstad, Tromsø og Kirkenes, har over tid noen

begravelsesbyrå tilbudt seremonier fra private seremonirom. Det samme konseptet er også under planlegging i Alta. Kirken har selv valgt bort medvirkning ved gravferder i private seremonirom ut fra tanken om at det fins tilstrekkelig med kirker som er tilgjengelig for menighetens medlemmer til gravferder. Uten at det finnes sikker statistikk kan det imidlertid tyde på at en del av nedgangen delvis gjennomføres og registreres som livssynsnøytrale seremonier i private seremonirom selv om liturgien som følges er identisk med Dnks ordning og seremonien forrettes av en prest rekruttert av begravelsesbyrået selv. De pårørende har sannsynligvis gjort valg ut fra praktiske hensyn og ikke hatt ønske om å velge bort verken liturgisk ordning eller kirkelig medvirkning fra egen menighet. Det fører også til at menighetens oppfølging av de pårørende faller bort. Disse blir f. eks. ikke invitert til allehelgensgudstjenester og får ikke tilbud om sorggrupper o.l. som måtte finnes i menigheten.

Et annet fenomen er enkelte menigheters praksis med å stenge kirker og kapeller på vinteren p. g. a. kostnader ved oppvarming og brøyting. Dette kan også ha som bi-effekt at kirken oppleves som mindre tilgjengelig enn ønskelig og at pårørende, også av den grunn, velger gravferd fra private seremonirom.

Det kan være et tankekors at kirken gjør seg selv utilgjengelig overfor medlemmer som gjør andre valg for gravferd enn det kirken anbefaler.

3.1.4 Samisk kirkeliv

Mål: Flere menigheter inkluderer samisk språk i gudstjenestelivet

Indikator: Antall menigheter som inkluderer samisk språk i lokale gudstjenester

Målet om øke antall menigheter som tar i bruk samisk i gudstjenestelivet er nådd.

X markerer at menigheten har tatt i bruk samisk språk i minst én av sine gudstjenester/kirkelige handlinger i løpet av 2021.

Tromsø domprosti	
Tromsø domkirke	X
Tromsøysund	X
Ullsfjord	X
Kroken	X
Elverhøy	X
Grønnåsen	X
Kvaløy	X
Hillesøy	X
Sandnessund	X
Karlsøy	X
Svalbard	X

Senja prosti	
Lenvik	X
Sørreisa	X
Dyrøy	X
Tranøy	
Berg	X
Målselv	X
Øverbygd	X
Salangen	X
Lavangen	X
Bardu	X
Balsfjord/Malangen	X

Hammerfest prosti	
Hammerfest	X
Lebesby/Kjøllefjord	X
Nordkapp	X
Kvalsund	X
Kokelv	X
Måsøy	
Gamvik	X

Trondenes prosti	
Trondenes	X
Vågsfjord	X
Sandtorg	X
Harstad	X
Kanebogen	X
Ibestad	
Tjelsund	X
Andørja	
Skånland	X
Astafjord	X
Tovik	X
Kvæfjord	X
Gratangen	X

Nord-Troms prosti	
Lyngen	X
Storfjord	X
Kåfjord	X
Nordreisa	X
Skjervøy	X
Kvænangen	X

Alta prosti	
Alta	X
Talvik	X
Loppa	
Hasvik	X

Indre Finnmark prosti	
Karasjok	X
Kautokeino	X
Tana/Polmak	X
Nesseby	X
Porsanger	X

Varanger prosti	
Vadsø	X
Sør-Varanger	X
Vardø	
Båtsfjord	X
Berlevåg	

55 av 62 menigheter har i løpet av 2021 brukt samisk i sine gudstjenester. Det er et mål at alle menigheter i Nord-Hålogaland bispedømme skal ha noe samisk i sine gudstjenester. Dette målet er fortsatt ikke nådd, men i 2021 har det vært en økning på 3 menigheter fra 2020.

Det er tilbudt samiske liturgikurs til kirkelige ansatte i prostiene. Denne satsingen har medvirket til at de lokale aktørene i gudstjenestelivet i større grad tar i bruk samisk i sine menigheter. I 2021 var det færre prostier som benyttet seg av muligheten av tilbudet om samisk liturgikurs og det er grunn til å anta at det henger sammen med covid-19-pandemien.

Mål: Øke bevissthet og kunnskap om samisk kultur og språk hos kirkelig ansatte i samiske områder

Indikator: Andel kirkelig ansatte som deltar på kurs og seminarer knyttet til samisk språk og kultur

Målet om økt bevissthet og kunnskap om samisk kultur og språk hos kirkelig ansatte i samiske områder er delvis nådd.

Biskopen arrangerer vanligvis sitt årlige sameprestmøte for å samtale om aktuelle utfordringer og gi hjelp til prestene/tolkene i områder med samisk tilknytning. I 2021 ble dette ikke gjennomført p.g.a. pandemien.

Det ble i 2021 tilbudt samiskkurs for prester i Nord-Hålogaland. Det ble gjennomført noen enkeltkurs for noen av prestene i bispedømmet. Kurset er med på å ivareta målet om økt språklig og kulturell kompetanse hos kirkelig ansatte i bispedømmet. Biskop og bispedømmerådet har sterkt fokus på å opprettholde gode ordninger for de prester som ønsker å studere samisk språk og kultur på høyskolenivå eller ved lokale språksentre rundt om i bispedømmet. I 2021 hadde VID to kurs med søkelys på samisk kulturforståelse og religion, samt fornorskningspolitikken. Mange kirkelig ansatte deltok på disse og fikk verdifull videreutdanning som kan bære frukt i de lokale menighetene og tenkningen rundt samisk kirkeliv.

Rådgiver i samisk kirkeliv har årlige møter med "Utvalg for samisk kirkeliv". Der drøftes aktuelle problemstillinger og strategier for å øke synligheten av det samiske i vårt bispedømme. Ett møte ble avholdt i 2021, i stedet for de sedvanlige 3 møtene, grunnet pandemien.

Per i dag er det 3 prester i tjeneste i bispedømmet som er samisktalende. Dette er en utfordring med tanke på at samer skal få et tilbud om sjelesorg på deres eget morsmål. Kirketolkene gjør et viktig arbeid for å ivareta disse behovene.

3.1.5 Kvensk kirkeliv

Mål: Vitalisere arbeidet med kvensk kirkeliv

Indikator: Tilrettelegging for kvensk kirkeliv med hensyn til salmer, liturgi og bibeldeler på kvensk

Målet med å vitalisere arbeidet med kvensk kirkeliv er delvis nådd.

Kvensk kirkeliv er en liten, men viktig del, av kirkelivet i Nord-Hålogaland bispedømme. Det er grunnleggende viktig for mennesker å kunne feire gudstjeneste på sitt eget morsmål. Kirkelige handlinger og gudstjenesteliv innenfor kvensk kirkeliv er viktige tradisjonsbærere for kvensk språk og kultur. For kvensk kirkeliv er salmer, bibeltekster og liturgi i liten grad tilgjengelig. Det er derfor et savn å ikke ha tilgang på slike nødvendige ressurser på kvensk.

Vi har i 2021 opplevd at bevisstheten rundt kvensk kirkeliv har økt mange steder i bispedømmet og ellers i kirken, og at det flere steder blir brukt kvensk språk i gudstjenester.

Nord-Hålogaland bispedømmeråd vedtok i 2021 at bispedømmet nå har tre offisielle navn, der det kvenske navnet «*Pohjais-Hålogalandin pispaseura*» er et likestilt navn på bispedømmet som det norske og samiske navnet. Vi har deretter begynt å profilere oss med tre navn i logoer, brevhoder og lignende.

I forbindelse med kvenfolkets dag ble det laget en digital markering som ble tatt godt imot. I tråd med bispedømmets nasjonale ansvar for kvensk kirkeliv ble det også oppfordret til markeringer andre steder i landet fra bispedømmekontoret i Tromsø, og vi vet at dette ble fulgt flere steder. Kvensk kirkeliv var også høyt på dagsorden i forbindelse med bispevisitasen i Nordreisa.

Sommeren 2021 ble det for første gang avholdt en vielse der store deler av liturgien var på kvensk. Kvensk institutt oversatte vigselsliturgien til kvensk for anledningen. Det var også dåp i samme seremoni. Her ble det tatt utgangspunkt i Svenska kyrkan sin liturgi på Mëankieli. I ettertid ble det sendt bestilling fra bispedømmekontoret på oversettelser av flere liturgier, uten at dette arbeidet hadde fått konkrete resultater ved årsskiftet.

Utvalgt for kvensk kirkeliv har hatt jevnlige møter og søker å arbeide frem en ny strategi for kvensk kirkeliv. Det ble også avholdt et dialogmøte mellom ledelsen i Den norske kirke sentralt, Nord-Hålogaland bispedømme, Utvalg for kvensk kirkeliv og Norske kveners forbund for å drøfte utfordringer, gleder og veien videre sammen.

Nord-Hålogaland bispedømmeråd har initiert et arbeid med å arrangere en nasjonal kirkelivskonferanse med kvensk kirkeliv som tema. Konferansen skal ha som mål å sette fokus på og legge en samlende strategi for det videre arbeid med å vitalisere kvensk kirkeliv.

Salmearbeid: Det ble i 2021 jobbet videre med Salmeprojektet "Gamle salmer mot nye tider" uten at heftet enda er klart for publisering. Dette har vist seg å være et mer tidkrevende arbeid enn først antatt, men i februar 2022 ble salmeheftet sendt til trykking og vi gleder oss til å endelig kunne utgi dette.

Det har vært et mål for bispedømmerådet å lyse ut en stilling som rådgiver i kvensk kirkeliv. Dette har nå blitt vedtatt og vil bli gjennomført første halvår 2022.

3.2. Dåp og trosopplæring

De fleste menighetene i bispedømmet har nå godkjente trosopplæringsplaner, men det gjenstår fremdeles 7 menigheter uten godkjent plan. Flere av disse har avtaler om midlertidig godkjenning.

3.2.1 Trosopplæringstilbud 0-18 år

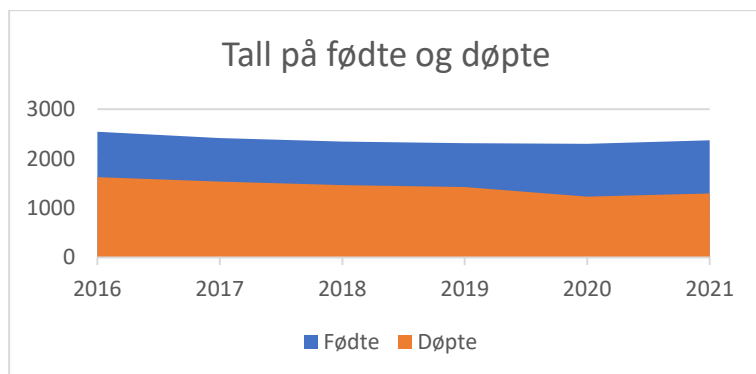
Mål: Oppslutning om dåp holdes oppe

Indikator: Antall døyte barn.

Målet om at oppslutning om dåp holdes oppe er nådd.

År	Fødte	Døyte	Andel	Endring
2017	2 413	1 534	63,6 %	-0,33 %
2018	2 345	1 466	62,5 %	-1,06 %
2019	2 312	1 426	61,7 %	-0,84 %
2020	2 297	1 233	53,7 %	-8,00 %
2021	2 372	1 294	54,6 %	0,87 %

Kilde: Kirkerådet (Statistikkhefte 2021). Døpstallene er uavhengig av kandidatens alder, fødselstall er regnet fra 4. kvartal året før, til 3. kvartal pr. år

Andelen døyte av fødte har i Nord-Hålogaland stabilt langsomt sunket fra rundt 86% i 2005. I 2020 så vi en skarp nedgang på 8%, som vi sannsynligvis kan sette i sammenheng med pandemien. Både døpstall og andel døyte av fødte har holdt seg stabil fra 2020 til 2021, men dette er såpass marginalt at det kan sees som en effekt av etterslepet etter pandemien heller enn at den generelle nedgangen i døpsandel har stabilisert seg.

Flere av prostiene har hatt en faktisk oppgang i antall dåp, selv om noen også viser en svak nedgang fra 2020. Prostene kommenterer at separate døpsgudstjenester som følge av smittevernrestriksjoner har vært et positivt tiltak, og at menighetsstabene har vist stor fleksibilitet for å få gjennomført døps handlinger. Det er grunn til å tro å at dette har vært med å dempe nedgangen i dåp som en ellers kunne forvente som en følge av pandemien.

Domprosten i Tromsø skriver: «Erfaringen med en del egne dåpsgudstjenester har vært god og utfordrer til videre refleksjon, både teologisk og praktisk. (...) [Det er positivt] at kirka har vært på tilbudssiden når det gjelder dåp, og dåpstallene er høyere enn en kunne forvente.» Samtidig er det sannsynlig at mange har utsatt eller latt være å døpe barna sine på grunn av pandemisituasjonen, og spørsmålet er hvilken effekt dette vil ha fremover. Prosten i Hammerfest skriver: «Antall døypte er fortsatt lavt selv om det er en liten oppgang. Jeg vil anta at mange av de barna som fikk dåpen utsatt ved pandemiens start nå begynner å bli så store at de ikke blir døpt før de eventuelt starter konfirmasjonstiden.»

En foreløpig konklusjon kan derfor være at lokalmenighetens innsats for å legge til rette for dåp under pandemitiden har båret frukter. Likevel er det vanskelig å se de langsiktige konsekvensene av pandemien for dåpstallene, og hvilken effekt de siste to årenes utvikling har for den generelle utviklingen av dåpstallene.

3.2.2 Oppslutningen om trosopplæringstiltakene er stabile

Mål: Oppslutningen om trosopplæringstiltakene er stabile

Indikator: *Deltakerandel i utvalgte, landsomfattende tiltak*

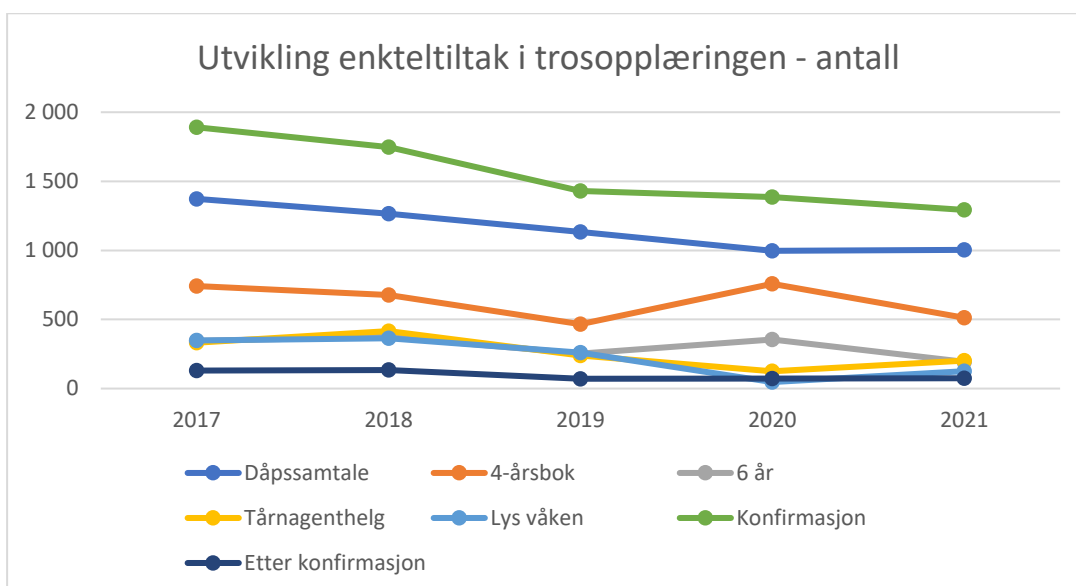
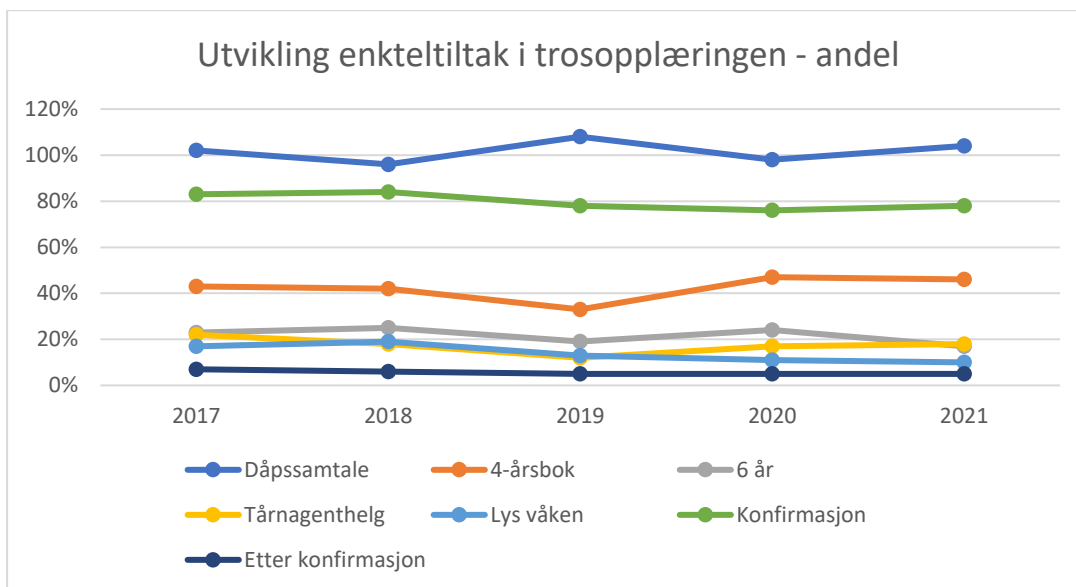
Målet om stabil oppslutning om trosopplæringstiltakene er ikke nådd.

Deltakerandel av invitert målgruppe i utvalgte landsomfattende tiltak

	2018		2019		2020		2021	
	Deltakere	Andel	Deltakere	Andel	Deltakere	Andel	Deltakere	Andel
Dåpssamtale	1 266	96 %	1 134	108 %	997	98 %	1 004	104 %
4-årsbok	678	42 %	466	33 %	758	47 %	512	46 %
6 år	375	25 %	253	19 %	354	24 %	194	17 %
Tårnagenthelg	416	18 %	240	12 %	125	17 %	203	18 %
Lys våken	364	19 %	261	13 %	47	11 %	126	10 %
Konfirmasjon	1 747	84 %	1 431	78 %	1 386	76 %	1 293	78 %
Etter konfirmasjon	134	6 %	71	5 %	73	5 %	74	5 %

Kilde: Kirkerådets statistikkhefter og intern statistikk utarbeidet av Kirkerådet/BUT-seksjonen

Tabellen viser oppslutningen om 7 nasjonale breddetiltak. Tabellen viser deltakere, og hvor stor oppslutningen var av den inviterte målgruppen.

Utviklingen i andel deltakere av medlemmer på utvalgte trosopplæringstiltak fra 2017 – 2020.

Tallene for andel deltakere i forhold til inviterte i målgruppene, viser en relativt stabil utvikling, som er overraskende lite påvirket av pandemien. Det er en svak oppgang i deltakerandelen i noen tiltak.

Tallet på faktiske deltakere har sunket på tross av en liten oppgang i 2020 til samlet sett under 2019-nivå. Sammen med andelen deltagere over, viser dette også en nedgang i antallet som blir invitert til disse tiltakene. Men ser vi på antallet timer trosopplæringstilbud, er det en tydelig stabilisering fra 2020 til 2021.

Gjennomførte timer					Endringer mot fjoråret			
2017	2018	2019	2020	2021	2017-2018	2018-2019	2019-2020	2020-2021
229,1	245,7	228,8	191,4	193,7	16,6	-16,9	-37,4	2,3

Samlet sett betyr dette at på tross av hvordan pandemien har rammet de tradisjonelle trosopplæringstiltakene, har en funnet andre måter å tilby trosopplæring på slik at innsatsen – og tilbudet – har blitt opprettholdt gjennom pandemien.

Prostene påpeker at de to siste årene har rammet trosopplæringstilbudet hardt, men at en har arbeidet godt mange steder for å finne gode alternative løsninger og opplegg.

Prosten i Hammerfest beskriver det slik: *«Også i 2021 er fortellingene at man planlegger, sender ut info og gjør klart for å gjennomføre tiltaket og så blir det avlyst i siste liten på grunn av endring i smittesituasjonen.»*

Det rapporteres også en effekt på gudstjenestedeltakingen.

Prosten i Trondenes skriver:

«En del trosopplæringstiltak som vanligvis innvirker positivt på gudstjenestedeltakelsen, er blitt avlyst. Fjorårets bekymring for om vi mister kontakt med store grupper, som kan ha langsiktig negativ virkning, er blitt forsterka gjennom et enda lengre opphold. I et folkekirkelig perspektiv kan det altså være skadelig at gudstjenestelivet har vært såpass ramma.»

Samtidig har en vært flinke til å gjennomføre utsatte tiltak når smittevernrestriksjonene har tillatt det, og til å finne gode alternative løsninger.

Følgende ble oppsummert fra Alta menighet: *«Våren 2021 ble mye utsatt, men lite avlyst. Det eneste som ble avlyst var påskesamling for 2.klassinger. I stedet ble det laget en pakke til de som hadde meldt seg på, med hjelpemidler til å lage påskeegg som barna kunne lage hjemme. Det ble også laget en video med veiledning til hvordan det kunne være, og hvordan det kunne brukes.»*

Lys våken fra 2020 ble utsatt, og gjennomført i mars 2021. Tårnagenter ble arrangert i 2 runder, med 28 barn på hver samling. Skattejakt og utdeling av 4-årsbok ble gjennomført som planlagt. Kode B-leir ble utsatt to ganger i vårsemesteret, men gjennomført i september. (...) Vi er glade for at det fortsatt mange barn som melder seg på trosopplæringstiltak, selv om vi må jobbe med å gjøre tiltakene gode nok. Det er flest jenter som deltar, så vi må se på hvordan vi lager gode opplegg også for gutter.

Generelt påpeker prostene at trosopplæringen – dersom man ser bort fra pandemien - når få medlemmer, og at oppslutningen er lav.

Domprosten i Tromsø skriver: *«Trosopplæringstiltakene i domprostiet dekker en nokså liten del av kirkens medlemmer i gruppen 0-18 år med unntak av konfirmasjonsopplæring og dåpssamtaler. De nasjonale målsettingene er urealistiske. Også lokalt bør en sette mer realistiske mål.»*

Utfordringene som møter trosopplæringen i Nord-Hålogaland er godt beskrevet tidligere og blant annet i den nasjonale evalueringen av trosopplæringsreformen: Små menigheter, små deltidsstillinger kombinert med store avstander og utfordring for stabene med å ta et helhetlig tverrfaglig ansvar for trosopplæringsarbeidet, sammen med trosopplæringsfinansieringens skille mellom bredde- og langsgående tiltak. Vi ser frem til det videre arbeidet med organiseringen av trosopplæringen etter den nasjonale evalueringen.

3.2.3 Oppslutning om konfirmasjon holdes oppe

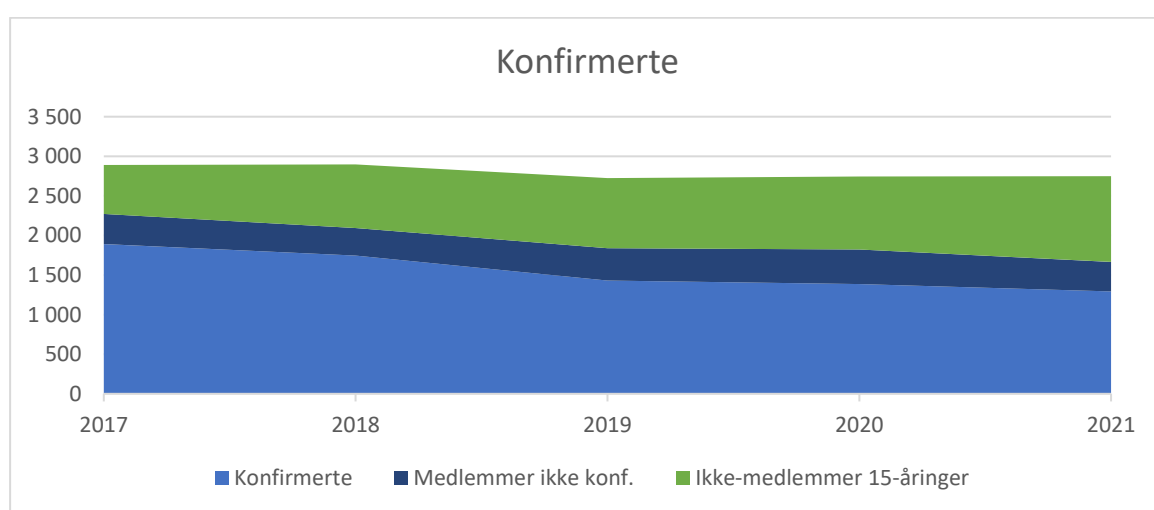
Mål: Oppslutning om konfirmasjon holdes oppe

Indikator: Konfirmerte av døpte 15-åringer

Målet om opprettholdelse av oppslutning om konfirmasjon er ikke nådd.

Antall konfirmerte

	2017	2018	2019	2020	2021
Konfirmerte	1 891	1 747	1 431	1 386	1 293
Kull medlemmer	2 272	2 092	1 838	1 822	1 666
15-åringer i befolkningen	2 890	2 897	2 724	2 744	2 748
Andel av medlemmer	83 %	84 %	78 %	76 %	78 %
Andel av 15-åringer	65 %	60 %	53 %	51 %	47 %

Kilde:

Kirkerådets statistikkhefte 2021, SSB 07459: Befolkning, etter region, alder, statistikkvariabel og år

Andelen konfirmerte i Nord-Hålogaland av medlemmer har vært relativt stabil rundt 80 %. I 2020 gikk andelen noe ned, mens det er en svak økning til 78 % i 2021. Sammenliknet med andelen 15-åringer totalt i befolkningen i bispedømmet er bildet derimot annerledes, og 2021 er første gang under halvparten av 15-åringene ble konfirmert.

Menighetene har gjort en stor innsats for å avholde konfirmasjonsgudstjenestene i 2021 med varierende grad av smitteverntiltak. Mange konfirmasjoner ble flyttet fra våren til høsten, og noen steder hadde man individuelle konfirmasjonsgudstjenester.

Konfirmasjonsundervisningen ble i 2021 i større grad enn i 2020 holdt fysisk, selv om Sjømannskirkens nettkonfirmantopplegg også var brukt noen steder. I møte med den synkende deltakelsen kan det se ut som målrettet ungdomsarbeid og ledertrening kan være en nøkkel.

Prosten i Senja skriver: «Det jeg kan se er at flere av de små soknene (...) sliter med oppslutningen om konfirmasjon, mens de større gjør det bedre. Det ser ut til at de soknene som arbeider bevisst med Minilederkurs for fjorårskonfirmanter og lykkes med det, ser dette igjen i oppslutningen om konfirmasjon. Å ha med motiverte ungdommer som miniledere på leirer etc. har betydd mye, ikke bare for minilederne, men også kvalitativt for konfirmantenes opplevelse av konfirmanttiden.»

3.2.4 Ungdomsdemokrati

Mål: Øke antall delegater på ungdomstinget
Øke antall menigheter og organisasjoner som er representert

Indikatorer: *Antall delegater på ungdomstinget*
Antall menigheter og organisasjoner som er representert

Målet om å øke antall delegater på ungdomstinget er ikke nådd.

Målet om økt representasjon fra menigheter og organisasjonene er ikke nådd.

År	Antall delegater	Antall menigheter	Antall organisasjoner
2016	50	26	1
2017	45	22	4
2018	36	19	3
2019	49	23	5
2020	24	11	2
2021	21	8	2

Nord-Hålogaland ungdomsrådets (NHUR) og Ungdomstingets (UT) arbeid ble også i 2021 påvirket av pandemisituasjonen. Selv om Ungdomstinget 2020 ble avlyst, opprettholdt NHUR likevel aktiviteten gjennom året og holdt 5 møter – både over videolink og noen fysiske møter. NHUR sendte også to delegater til Ungdommens kirkemøte i 2021.

Ungdomstinget ble avholdt 19.-21. november i Alta. Rekrutteringen til ungdomstinget ble preget av både smittevern og av avlysningen i 2020, og at man mistet kontinuiteten merket en godt. Samtidig var det flere delegater fra Finnmark enn det har vært på noen år, sannsynligvis fordi arrangementet ble lagt til Alta.

3.3 Kunst og kultur

3.3.1 Kunst- og kulturuttrykk i kirken

Mål: Kirken gir rom for ulike kunst- og kulturuttrykk

Indikator: Antall konserter og kulturarrangement i kirkene

Målet om at kirken gir rom for ulike kunst- og kulturuttrykk er ikke nådd.

Antall konserter og kulturarrangement

Volumtall for bispedømmet	Totalt antall konserter og kulturarrangement			Deltakere konserter og kulturarrangement			Endring 2020-2021	
	2019	2020	2021	2019	2020	2021	konserter/kulturarr.	deltakere
<i>Nord-Hålogaland</i>	1 373	664	467	131 762	31 156	25 552	-30%	-18%

Kilde: Statistikkheftet 2021 (14.02.22)

Det er et faktum at kirken er en av de viktigste kunst- og kulturarenaene i landet. Når tallene for oppslutningen om kirkens konsert og kulturarrangementer for andre år på rad er synkende er det verd å merke seg at kulturlivet er den sektoren av samfunnslivet som har vært sterkest rammet av smittevernregimet vi har hatt under store deler av korona-perioden. Dette slår naturlig nok tungt inn også over kirkens kulturliv. Antall konserter og kulturarrangement for 2021 ligger på en tredjedel av nivået for 2019.

Kirkens kunst og kulturaktivitet er gjerne porten til bredere engasjement og deltakelse også inn mot kirkens gudstjenesteliv for mange. Selv om dette avsnittet handler om registrerte konserter og kulturarrangement i kirkene er det verd å nevne at gudstjenestene, i tillegg til alt det andre en gudstjeneste er, også er å anse som en kunstproduksjon. Det er her grunn til å påpeke at deltakelse ved gudstjenester har et stort potensial dersom planlegging og gjennomføring utføres etter en viss estetisk standard.

Advent- og julekonserter i kirken gir et særlig utslag på statistikken. Kirken er ikke bare vertskap for egne arrangementer. Den er i tillegg en svært viktig area for mange kunst- og kulturarrangement for andre arrangører. Den siste nedstengningen i 2021 rammet adventstiden spesielt hardt og førte til mange avlyste førjulskonserter. Dette har sannsynligvis hatt mye å si for at tallene synker både vedrørende antall arrangement og oppslutning.

Samtidig som det har sett mørkt ut for denne sektoren må det også nevnes at enkelte menigheter har opplevd vekst i antallet arrangementer til tross for smittevernrestriksjoner. Målselv menighet mer enn doblet antallet konserter fra 2020 til i fjor. Kanebogen menighet har gått i partnerskap med en regional konsertserie og har klart å tilby månedlige konserter for det maksimale antallet publikummere det har vært anledning til. Tromsdalen kirke, Ishavskatedralen, kom også i gang med deler av sin omfattende konsertproduksjon i deler av fjoråret og har hatt en markant økning i forhold til 2020. Dette er resultat av at menighetene har tenkt at i tilnærmet krisetid er menneskets behov for gode konsertopplevelser i kirken nettopp verdt å legge vekt på.

Disse eksemplene har ikke vært nok til å bøte på det faktum at mange andre menigheter har hatt vel så stor nedgang til sammen. Mange menigheter står registrert med null gjennomførte

konserter og kulturarrangementer i årsstatistikken. Her kan det likevel finnes mørketall, og noen konserter/kulturarrangement har nok gått under radaren og ikke blitt registrert.

Salmekvelder har blitt en viktig trend for kulturfeltet i kirken. Dette folkelige lavterskeltilbudet, hvor menighetene ofte inviterer kjente personer til å være gjester og presentere sine kjernesalmer, samler mange mennesker utover de som er hyppigst til stede ved gudstjenester.

Forsøk på å etablere digitale konsertalternativer hadde nok større oppslutning den første tiden etter at samfunnet stengte ned i 2020 enn det har hatt det siste året. Selv om det ikke er verifiserbar statistikk på dette er trenden slik at digitale konserter ikke har vært produsert like hyppig det siste året. Årsaken er sannsynligvis at det er krevende å produsere gode konserter for digital visning, både med tanke på kompetanse og teknisk utsyr, samt at kulturopplevelser viser seg å være best i fellesskap med andre.

Korvirksomheten har opplevd nedgang i 2021. En stor del av kirkens kontaktflate med frivillige i form av aktive korsangere i alle aldre, synes å ha skrumpet inn. Dette har sannsynligvis konsekvenser for deler av kirkens trosopplæring, i og med at korvirksomhet for barn og unge gjerne er rubrisert som kontinuerlige tiltak. Hva dette har å si for kulturtilbudet i kirken i framtiden er et stort spørsmål.

Samisk kirkeråds prosjekt med å lage og utgi koralbok, Korálagirji, til de nord-samiske salmebøkene, har opplevd forsinkelser. Dette prosjektet er Nord-Hålogaland bispedømme tungt inne i. Det har vært vanskelig å holde oppe framdriften i arbeidet da komiteen, p.g.a. smittevern hensyn, ikke har hatt anledning til å møtes og arbeide seg gjennom til dels kompliserte avveininger innenfor den fastsatte tidsplan. Prosjektet skal være ferdig i løpet av 2023.

Viktige premisser for å kunne drive med konsertvirksomhet i kirkene er at instrumentparken vedlikeholdes. Det registreres foruroligende mange tilfeller av at midler til vedlikehold og stemming av spesielt orgler, men også pianoer og flygler, er skåret ned til under akseptabelt nivå. Dette forringer konserttilbudet og gjør at utøvere velger bort kirker hvor instrumentene i holder mål.

3.3.2 Åpne kirker

Målet om økte antall åpne kirker er ikke nådd.

År	2020	2021	Endring %
Antall sokn	33	42	27%
Antall dager	3 463	3 161	-9%

Kilde: Statistikkhefte 2021 (14.02.22)

Nord-Hålogaland ligger fremdeles høyest i landet når det gjelder antall dager med åpen kirke i 2021. Til tross nedstenging av kirkene deler av året har antall åpne kirker økt, mens antall dager har gått noe ned.

En av årsakene til økningen i antall sokn med åpen kirke kan være at da kirkene valgte å stenge ned gudstjenestetilbudet i deler av året ble det delvis erstattet med åpne kirker.

Det går ikke fram av statistikken hvor stor oppslutningen om disse tiltakene faktisk er. Det er grunn til å tro at åpne kirker dekker et behov for å søke seg til hellige steder og finne den roen som fins i kirkerommet.

Noen av tiltakene i samband med Åpen kirke innbringer anselige summer i form av inngangspenger. Begrunnelsene for dette kan være: slitasje, utgifter til renhold og personale. Det kan være verd å vurdere om dette er en tjenlig måte å finansiere åpne kirker på. Våre kirker bør være åpne for at mennesker, både nært og langt borte fra, skal kunne gå inn og finne ro eller være i bønn. En løsning kan være å ha kirkene åpne og gjøre det frivillig å gi en pengegave ved utgangen. Tromsø domkirke er et eksempel på det. Domkirken har valgt å prioritere å holde kirken åpen uten betaling utfra tanken om at: «Vi bør holde våre hellige rom åpne for folk». De opplever at folk gjerne oppsøker kirkerommet når kirken er åpen.

3.4 Kirken og samfunn

3.4.1 Diakoni

Målet om flere menigheter med diakonal betjening er ikke nådd.

	2019	2020	2021	Endring
Ant. sokn m/diakonal betjening	19	20	18	-10 %
Andel av alle sokn	31,1 %	32,3%	29%	-3,23%

Kilde: Bispedømmene, statistikkhefte 2021

Andel sokn med diakonal betjening er 18 i bispedømmet. Dette er en 10 % nedgang fra 2020, men vi håper at vi vil se en økning i løpet av 2022. Tallene har vært noe høyere i løpet av året enn statistikken viser. Det har vært 23 sokn med diakonal betjening i løpet av 2021. Det er også flere sokn som har andre diakonale tilbud utover disse sokn.

Kåfjord menighet har nå fått diakon. Nord-Hålogaland bispedømmeråd gjennomgikk en fordeling av ressurser og stillinger i prostiene ved Ressursutvalg II i 2019. Bispedømmerådet vedtok en fordeling av treårig diakonal prosjektstilling til Hammerfest- og Nord-Troms prostier. Kåfjord kirkelige fellestråd og Kåfjord kommune ble enige om en avtale som gjorde det mulig å lyse ut diakonstilling høsten 2020. Stillingen ble lyst ut flere ganger, og i 2021 ble det tilsatt diakon i Kåfjord.

Nordkapp sokn inngikk samarbeid med kommunen om delstilling som diakon og leder av frivillighetsentralen. Tilskuddet ble flyttet tilbake til Nordkapp fra Hammerfest. Planen er å lyse ut stillingen som fast stilling i løpet av 2022.

Fellestrådenes økonomiske situasjon er prisgitt den økonomiske rammen de får gjennom bevilgninger fra kommunene. Diakonstillingene i Karasjok og Vadsø står pr. d.d. vakante. Men disse har nå fått ordnet finansiering og vil bli lyst ut i 2022.

I Alta meldes at "Kom.Inn" var det viktigste og største diakonale arbeidet i 2021. Kom.Inn tweens (for barn 9-15 år), med oppstart høst 2020, fortsatte med stor suksess gjennom våren. Kom.Inn for eldre ungdom var også mye besøkt denne våren. Dette skyldes trolig at et team på tre ungdommer fra Gå ut senteret bidro og styrket bemanningen. De var med på alt av menighetens arbeid, blant annet innenfor diakoni.

Diakonitjenesten har også vært sterkt preget av de restriksjoner pandemien har ført med seg, og en del av den diakonale aktiviteten som stoppet opp i 2020 ble ikke gjenopptatt i 2021. Noen steder åpnet det etter hvert opp igjen og det var mulig med individuelle besøk fra kirkens ansatte. Enkelte menigheter har laget andakter og sangstunder som kunne spilles av på nettbrett eller pc. I Trondenes, Hammerfest og Alta er det spilt inn digitale andakter til bruk på institusjoner.

Overgrepfeltet

Nord-Hålogaland biskop og bispedømmeråd har nulltoleranse for seksuelle krenkelser. Det arbeides kontinuerlig med gode rutiner for det forebyggende arbeidet, særlig rundt alt vårt arbeid med barn og unge. Spesielt viktig er dette i trosopplæringen og arbeidet med ungt lederskap.

Vi har som mål å skape gode og sunne holdninger. Det er innarbeidet rutiner med tanke på forebyggende arbeid og ved uønskede hendelser. Det jobbes kontinuerlig for at alle menigheter skal ha gode rutiner slik at voksne, barn og unge skal erfare trygge rom.

Alle sokn har et arbeid knyttet til varsling, sorg og begravelser.

3.4.2 Fellesskapstilbud til nye i Norge

Mål: Flere menigheter tilbyr fellesskap til nye i Norge

Indikator: Antall menigheter med tilbud i forbindelse med integreringsarbeid

Målet om flere menigheter som tilbyr fellesskap til nye i Norge er ikke nådd.

	2020	2021	Endring
Ant. sokn m/integreringstilbud	9	7	-22 %
Tilbud rettet mot innvandrere	7	2	-77 %
Tilbud rettet om andre utsatte grupper	3	5	67 %

Kilde: SSB

Antall menigheter som tilbyr fellesskap til nye i Norge var i utgangspunktet lavt. I tillegg ser vi dessverre at tilbud rettet mot innvandrere har gått ned med hele 77%.

Den pågående pandemien og myndighetenes vekslende restriksjoner har gjort at svært mange sokn har opplevd det vanskelig å opprettholde driften. Det har vært krevende å kunne fortsette med tilbud, og enda vanskeligere å skulle starte noe nytt. Det har videre vært vanskeligere å komme inn på arenaer der man kan nå de man ønsker å gi et tilbud, også dette grunnet restriksjoner i forbindelse med pandemien.

I Senja prosti arbeider Lenvik og Bardu for flyktninger og innvandrere i form av internasjonal kafe og leksehjelp. Finnsnes kirke huser dessuten en tamilsk familie i kirkeasyl, på åttende året.

Flere menigheter har etablert «Åpen kirke», 42 sokn totalt. Selv om antall besøkende ikke har vært høyt, meldes det at for de som har benyttet seg av dette er tiltaket av stor verdi. Åpen kirke har en viktig diakonal, sosial og sjelesørgerisk dimensjon.

3.4.3 Religionsdialog

Mål: Arbeid med religionsdialog styrkes
Indikator: Antall fora for religionsdialog

Målet om å styrke arbeidet med religionsdialog er ikke nådd.

Det eneste prostiet i bispedømmet som har etablert formelle fora for religionsdialog er Tromsø domprosti der det er etablert et samarbeidsråd for tros- og livssynsamfunn.

Samarbeidsrådet for tros- og livssynsamfunn i Tromsø (STLT) lå i 2021 i praksis nede, etter utfordrende år i 2019 og 2020. Etter flere forsøk lyktes man på tampen av året å få på plass et nytt styre med ny leder, og ledervervet for STLT ble overført fra en representant for Den norske kirke til en representant fra Human-Etisk Forbund. Dette skulle normalt ha skjedd for flere år siden.

Samtidig ble det gjort annet, mer sporadisk og uformelt, dialogarbeid gjennom andre kanaler i kirken i Tromsø, primært personlige kontakter. Denne type dialog finnes også i de andre prostiene som ikke på samme måte har etablerte fora for dette, så det er feil å si at det ikke finnes religionsdialog i resten av bispedømmet.

Arbeidet med religionsdialog ble styrket i Nord-Hålogaland bispedømme i 2021, siden STLT har fått en ny ledelse og dermed kanskje vil fortsette som organisasjon. Uten STLT er bispedømmet uten organisert religionsdialog, noe som vil være svært uheldig.

3.4.4 Kirkens digitale nærvær

Mål: Kirken blir mer tilgjengelig på internett
Indikator: Antall følgere på sosiale medier

Målet om at kirken blir mer tilgjengelig på internett er delvis nådd.

	2019	2020	2021	Endring
Antall følgere på Facebook	1 984	2 376	2 491	4,8%

Kilde: Nord-Hålogaland bispedømme. Basert på de tre Facebooksidene «Nord-Hålogaland bispedømme/Davvi-hålogalandda bismagoddi», «Biskop Olav» og «Nord-Hålogaland ungdomsråd»

2021 har vært et nytt spesielt år med tanke på digital kirke og sosiale medier. Som i 2020 har kirken i deler av året vært forhindret fra å møtes som vanlig og derfor brukt sosiale medier på en ny måte, sammenlignet med årene før pandemien. Dette gjør at det mest naturlige året å sammenligne med er 2020.

Siden det blir presisert i statistikkheftet at alle tall er «beheftet med usikkerhet», velger vi å ikke forholde oss til disse, men bruker i stedet våre egne tall.

Det merkes at man har vært sliten av pandemien i menighetene, og at det ikke er det samme engasjementet for digitale produksjoner som vi så i 2020. Samtlige proster melder at det har

vært produsert digitale gudstjenester, andakter, salmesendinger og lignende, men samtidig meldes det at dette har vært gjort med mindre entusiasme og mindre tro på at dette er en bærekraftig måte å arbeide på. Inntrykket fra 2020 om at digitale samlinger ikke kan erstatte fysiske møter har blitt bekreftet i 2021.

Samtidig har det vært en økning i bruk av egne nettsider og andre digitale kanaler for å informere om aktiviteter og arbeid, organiserer påmeldinger og lignende. Her har flere sett at dette er gode måter å nå bredt ut.

Et nytt trekk i år er at flere melder at de har gjort gode erfaringer med konfirmantundervisning via digitale plattformer. Dette har ikke bare blitt gjort i forbindelse med pandemibegrensninger, men har også blitt benyttet når uvær har stengt veier, store avstander hindrer hyppige møter og lignende. Særlig Sjømannskirkens opplegg får mye skryt.

Fra bispedømmets side har vi også jobbet med å nå ut på digitale flater, og opplevde at produksjoner vi gjorde i forbindelse med biskopens årstale og Kvenfolkets dag ble godt mottatt og fikk mange seere.

Nord-Hålogaland bispedømme har tre sider på Facebook som ligger til grunn for tallet i statistikkheftet. Det er bispedømmets side, biskopens side og ungdomsrådets side. Bispedømmets side på Facebook har alene rundt 940 følgere, mot 850 i 2020. Totalt har vi 2 491 følgere på de tre kontoene mot 2 376 i 2019. Biskopens side har flest med over 1 200 følgere. Dette er mindre enn mange av menighetenes sider, noe som ikke er et problem. Det er i menighetene livet leves, og de spiller på lokalsamfunn i mye større grad enn bispedømmets kanaler kan gjøre.

Vi kan heller ikke i år se å ha fått tall på brukere på nettsidene våre, noe som gjør at det er umulig å si noe om hvorvidt vi lykkes med nettsidene våre. På generelt grunnlag kan vi si at nettsidene har blitt brukt mindre til nyheter og mer til mer statisk informasjon det siste året. Dette henger delvis sammen med ressursituasjonen i administrasjonen og delvis med en vurdering av hvordan sidene blir brukt. Menighetene i bispedømmet har ulik kvalitet på sine nettsider, men kvaliteten har økt i 2021. Fra bispedømmeadministrasjonens side jobber vi med å motivere menighetene til aktiv bruk av nettsider.

Når det gjelder andre digitale hjelpemidler, som for eksempel digitale møteplattformer, har 2021 gjort de fleste godt vant med disse. Der vi i 2020 opplevde at det var ulikt hvor godt folk «behersket» digitale møter, er opplevelsen nå at de aller fleste er vant med slike møter. Når den nye reisepolitikken blir mer innarbeidet vil det også føre til flere slike møter. Bispedømmet har ikke en dedikert kommunikasjonsmedarbeider, men jobber med å ansette en person i en delt stilling med Samisk kirkeråd i løpet av våren 2022.

3.4.5 Kirkens synlighet

Mål: Kirken blir mer synlig på arenaer i det offentlige rom

Indikator: Antall artikler/treff på «Dnk» i radio, TV, print, nettaviser. Antall frokostseminar/annet

Målet om at kirken blir mer synlig på arenaer i det offentlige rom er nådd.

Prostene rapporterer at de fleste soknene har egne hjemmesider og at de er på Facebook. Det har skjedd mye når det gjelder etableringen av gode og tjenlige nettsider. Flere sokn har menighetsblad som når bredt ut i lokalsamfunnet.

Kirkens samfunnsengasjement vises blant annet gjennom kirkens tilstedeværelse i media. Dette har særlig kommet til uttrykk i forbindelse med biskopens engasjement for den tamilske familien som sitter i kirkeasyl i Finnsnes. Lokalmenigheten i samarbeid med bispedømmerådet bidro til at dette fikk en god del mediedekning også i år.

Biskopens påskekronikk ble publisert i flere av bispedømmets aviser og lest av mange. Det samme gjelder biskopens årstale som ble strømmet via våre kanaler på nettet. Den ble også publisert både som tekst og video hos Vårt Land, og fikk mye redaksjonell omtale i lokalmedia i Troms og Finnmark. I samband med den historiske ordinasjonen på nordsamisk ble det også skrevet og produsert flere saker.

Rekrutteringsutfordringer, særlig i distriktene, får jevnlig dekning i lokalaviser. Det samme gjør indrekirkelige konflikter knyttet til lærespørsmål og ordninger. I små lokalsamfunn blir nytilsatte prester ofte gjenstand for portrettintervjuer og lignende. Både biskop og andre fra administrasjonen, samt proster og prester har vært intervjuet i radio og aviser i forbindelse med aktuelle saker. Her vil vinklingen på sakene variere fra «gladsaker» til saker som er sterkt kritiske.

Kulturarbeidet i kirken når langt og blir ofte gjenstand for oppmerksomhet i media. Særlig blir konserter omtalt i media både før og etter arrangementene er gjennomført, slik vises kirkens mangfold. Dette arbeidet har særlig blitt rammet av pandemien, noe som også har ført til at kirkens synlighet i lokalsamfunnet har falt.

3.4.6 Samarbeid kirke/skole

Mål: Samarbeidet kirke/skole styrkes

Indikator: *Antall besøk i barnehage/skole, samt barnehage- og skolegudstjenester*

Målet om å styrke samarbeidet kirke/skole er delvis nådd.

	2017	2018	2019	2020	2021
Antall gudstjenester for skoleelever	171	185	173	125	77
Antall gudstjenester for barnehagebarn	77	70	64	63	52
Antall besøk fra barnehager	158	190	183	97	121
Antall besøk fra skoler	100	128	108	76	79
Antall besøk i barnehager	64	48	72	33	66
Antall besøk i skoler	105	129	143	87	86

	2019	2020	2021
Antall deltakere barnehagegudstjenester	2 898	1 794	1 748
Antall deltakere skolegudstjenester	20 973	4 640	3 882

Etter en merkbar nedgang i statistikken for skole- og barnehagesamarbeid i 2020, har det stabilisert seg noe i 2021. Særlig må dette sees i sammenheng med større nedstenging nasjonalt rundt juletid også i 2021.

Den markante nedgangen i pandemiårene 2020 og 2021 må sees i konteksten av den generelle nedadgående tendensen som skyldes økende sekularisering i samfunnet. Av den grunn er det også spesielt interessant om skolegudstjenestedeltagelsen kommer til å ta seg opp igjen i 2022 etter to år med lav deltakelse på grunn av pandemien.

Samtidig rapporterer prostene om godt samarbeid mellom kirken, skoler og barnehager lokalt.

Prosten i Senja skriver: «Samarbeidet mellom skole og kirke er gjennomgående bra. Men skolegudstjenestene før jul ble også i år skadelidende i halvparten av soknene. Her ville skolene av smittevernhensyn ikke delta på skolegudstjenester. I de andre soknene ble antallet skolegudstjenester øket noe for å gi de fleste elevene tilbud om skolegudstjeneste.»

3.4.7 Inkluderende kirkeliv

Flere menigheter har et mangfoldig menighetsfellesskap der mennesker med funksjonshemming er naturlige deltakere som både givere og mottakere av omsorg, troserfaringer og trosuttrykk.

Nord-Hålogaland bispedømmeråd har et særlig fokus på inkludering av mennesker med funksjonshemming. Inkluderende kirkeliv er også et av de tema det legges særlig vekt på ved hver bispevisitas.

I 2017 ble det igangsatt et prosjekt som handlet om holdningsskapende arbeid og god praksis i å være en inkluderende kirke som er tilrettelagt for alle uansett funksjonsevne. Domprostiet, Trondenes prosti og Hammerfest prosti fungerte som pilotprostier, der inkluderende kirkeliv var i søkelyset.

Diakonene i disse tre prostiene jobbet målrettet med inkluderende kirkeliv, og vi ser at menighetene fortsatt har velfungerende tilbud i alle tre prosti. Målet om at prosjektet skulle få ringvirkninger i øvrige prosti er ikke oppnådd i 2021, men dette skyldes nok i stor grad pandemien og de restriksjonene som fulgte med denne.

Det har vært krevende å holde i gang de tilbudene som allerede eksisterer. Flere rapporterer om spenning når fellesskapene igjen kunne møtes. I Alta ble det en svært gledelig gjenåpning av KANU, der antall deltagere var større enn det hadde vært før de stengte ned. Menighetene i Kvæfjord, Harstad, Tromsø, Alta og Hammerfest har fokus på inkluderende kirkeliv.

Flere, blant annet prosten i Indre Finnmark, melder at mange har vært engstelige for smitte. Det har derfor blitt overført søndagsgudstjenester over nærradio fordi mange ikke har våget å gå i kirken. Andre steder er det lagt ut videopptak av gudstjenester. På den måten har kirken kunnet vært til stede for ytterligere som ikke har hatt mulighet til fysisk tilstedeværelse i kirken.

I januar ble det tilsatt inkluderingsrådgiver i 50% stilling ved bispedømmekontoret. Det er holdt foredrag om inkluderende kirkeliv ved flere anledninger, blant annet på stiftsdagene. Fagkonferansen som var planlagt arrangert våren 2020 i Kvæfjord ble dessverre skjøvet ut ett år på grunn av pandemien. Nå viser det seg at fagkonferansen først kan gjennomføres i 2022.

3.4.8 Samarbeidsråd for kristne kirker i Barentsregionen

Målet om å videreføre SKKB er delvis nådd.

Mål: Videreføre Samarbeidsråd for kristne kirker i Barentsregionen, SKKB
Indikator: Antall møtepunkt innenfor SKKB

Samarbeidsrådet for kristne kirker i Barentsregionen har vært et viktig samarbeidsorgan for de kristne kirkene i Barentsregionen helt fra 1996 da SKKB ble etablert. For tiden er det også den eneste formelle kanal for kontakt mellom Den norske kirke og Den russisk-ortodokse kirke som er

åpen og samarbeidet framstår dermed som sentralt også for Den norske kirkes økumeniske virksomhet.

SKKB er avhengig av gode relasjoner mellom partene, mellom de ulike kirkene, stiftene, menighetene og helt ned på det personlige plan. Skal organisasjonen ha noen betydning for partene framover er det viktig at alle medlemsstiftene deltar i møter og planlagte arrangement. Ved å øke kontaktflaten styrkes den felles plattformen. Kontinuitet blant deltagerne fra de ulike partene etablerer kjennskap og nære relasjoner og er derfor viktig og medfører tillit. Det er en viktig forutsetning for å ha et godt samarbeidsklima når man skal forholde seg til hverandre på tvers av landegrenser, språkbarrierer og forskjellige dogmatiske syn, -store forskjeller på kirkelig forståelse og praksis.

Det har vært utskifting av flere biskoper i den russisk-ortodokse kirke de siste årene. Av forskjellige årsaker har noen av disse biskopene ikke møtt på rådsmøtene. Det har svekket den direkte kontakten mellom lederne i kirkene og dermed er det fare for at SKKBs fundament svekkes. For å reetablere kontakten med kirkene og deres nye biskoper og for å konsolidere organisasjonen, har Nord-Hålogaland biskop, i egenskap av å være rådets leder, i lang tid forsøkt å finne anledning til å møte biskopene i den russisk-ortodokse kirke i Arkhangelsk og Murmansk stift. Den siste planlagte reisen i mai 2021 ble, som et utslag av problemer med grensepassering på grunn av Covid-19, utsatt på ubestemt tid. Biskop Olav Øygard har nå et mulig besøk i løpet av 2022 under planlegging.

For hele 2021 har virksomheten for SKKB begrenset til digitale møter og kommunikasjon. Både rådsmøtet og styremøtene ble gjennomført på digitalt. Alle formelle ting med valg, godkjenning av årsmelding, regnskap og budsjett er ivaretatt, men utviklingen og gjennomføring av tiltak har vært umuliggjort.

Nord-Hålogaland bispedømme har hatt ansvar for å planlegge og holde et Pilegrimsseminar på Svanvik i regi av SKKB. Sist det var planer om å gjennomføre det var høsten 2021. Det har nå blitt avlyst og utsatt i to runder på grunn av pandemien, fordi det ikke lot seg gjøre for russiske deltakere å krysse grensen.

Økonomi

Nord-Hålogaland bispedømmeråds bidrag til SKKBs økonomi ligger fast. Da fjorårets aktivitet begrenset seg til digitale møter ble utgiftene drastisk redusert. Bidraget fra Mellomkirkelig råd til dette økumeniske tiltaket ble derfor overført til SKKB ved årets utgang. Noe tilsvarende ble gjort for Sør-Hålogaland bispedømmes vedkommende. Økonomien for SKKB er dermed det blitt styrket. Det kan komme godt med når vi, om forhåpentligvis ikke så lenge, igjen kan iverksette normal drift.

3.4.9 Misjon

Mål: Flere menigheter er engasjert for misjon

Indikator: *Antall menigheter med inngått misjonsavtale*

Målet om at flere menigheter inngår misjonsavtaler er ikke nådd

Antall menigheter med misjonsavtaler

År	Antall menigheter med misjonsavtaler
2016	44
2017	44
2018	44
2019	49
2020	49
2021	41

Kilde: Nord-Hålogaland bispedømmekontor, misjonsorganisasjonene og SSB menighetenes årsstatistikk.

Tallet på misjonsavtaler har gått noe ned i løpet av 2021. Dette skyldes blant annet bedre rapporteringsrutiner, oppfølging og rapportering fra misjonsorganisasjonene som har avdekket avtaler som ikke lenger var i funksjon.

Det regionale SMM-utvalget (SMM NH) har ikke hatt noe aktivitet i løpet av 2021. Det skyldes delvis koronasituasjonen, delvis at det har vært få organisasjoner representert i bispedømmet (NMS, Normisjon og Areopagos) og da kun ved frivillige krefter. En har også avventet hvilke konsekvenser den nye sammensetningen av SMM vil føre til.

På tross av at de to store misjonsorganisasjonene i SMM (NMS og Normisjon) har hatt mindre ressurser i bispedømmet de siste årene, har frivillige krefter trådt til i oppfølging av avtalene regionalt. Dessuten har flere av de mindre organisasjonene (Særlig Himalpartner, Areopagos og Stefanusalliansen) vært aktive sammen med menigheter i løpet av 2021). Dette har ført til fornying av avtaler og noen nyetableringer fra 2022.

Misjon og misjonsavtaler fortsetter å bli etterspurt av biskopen i visitaser, og det har vært arrangert fagdager om trosopplæring og misjon (fokusert rundt IKO sitt hefte *Fokus: Misjon* og prosjektet med tilsvarende navn) i Varanger, Senja og Alta prostier. En håper å kunne fortsette med disse fagdagene også i 2022.

Bispedømmerådet har kommet med høringsuttale i 2021 i etterkant av evalueringen av SMM i 2020, og har konkludert med at en er villig til å ta over finansieringsansvaret for en misjonsrådgiverstilling, samt at SMM NH bør fungere som en ressursgruppe for arbeidet med misjon i bispedømmet for å kunne fungere best mulig med de ressurser som er tilgjengelige - framfor et organ/utvalg for SMM. Ny regional SMM-avtale signeres i 2021.

Nord-Hålogaland bispedømme var med som initiativtager til innsamlingsaksjonen «Sammen som kirke for hele verden» i 2020, og deltok i aksjonen også i 2021. En ser for seg at dette framover blir en årlig nasjonalt dekkende aksjon i perioden mellom Kristi himmelfartsdag og Sankthans, med hovedformål å styrke misjonsavtalene i menighetene.

3.4.10 Grønn kirke

Mål: Flere menigheter blir "Grønn menighet"

Indikator: Antall grønne menigheter

Antall grønne menigheter og miljøfyrtårn i bispedømmet

	2019	2020	2021
Grønne menigheter	12	12	12
Miljøfyrtårn	2	2	2

Arbeidet med å øke antallet grønne menigheter har stått stille de siste årene. Kanskje er dette et tegn på at dette ikke er et prosjekt som har tålt tidens tann, men trenger en grundig fornyelse for å fremstå som relevant i en kirke der miljøfokus får større plass.

Det har ikke kommet nye grønne menigheter i Nord-Hålogaland i 2021, og vi har heller ikke registrert noen interesse for dette.

3.5 Flere finner sin plass i kirkelig arbeid

3.5.1 Rekruttering til viglede stillinger

Mål: Rekruttering til prestedtjenesten styrkes
Redusere antall vakante stillinger sammenlignet med forrige år
Indikator: Antall ledige prestestillinger i bispedømmet
Tilgang på nye prester – avgang fra prestedtjenesten

Målet om styrket rekruttering til prestedtjenesten er ikke nådd.

Dette ser ut til å være en nasjonal tendens. Det er store kull som nylig har gått av med pensjon, og det vil fortsatt være slik de nærmeste årene. Likevel ser vi en økning i nyutdannede prester og antall studenter ved avgangskullene er forventet å stige fremover, da søkningen til det 6-årige studieløpet i teologi steg kraftig i 2018 og har holdt seg stabilt høy etterpå.

Rekrutteringssituasjonen i bispedømmet

Ubesatte stillinger	2018	2019	2020	2021
Nord-Hålogaland	19	19	20	20

Bispedømmerådet hadde ved utgangen av 2021 20 ledige stillinger.

Nyrekruttering

	Tilsetninger 2021	Fratreden 2021	Nyrekruttering 2020	Nyrekruttering 2021
Nord-Hålogaland	4	6	4	-2
Hele landet	56	100	-7	-44

Tabellen fra "Statistikkheftet 2021» viser at Nord-Hålogaland bispedømme har negativt tall for 2021 med tanke på nyrekruttering av prester.

Tallene angir tilsettelser og fratredelser som ikke skyldes overgang mellom prestestillinger eller avgang til alderspensjon. Avgang til avtalefestet pensjon inngår i tallet for fratreden. Dette viser at bispedømmerådet ikke har nådd målsettingen om å rekruttere inn nye prester og samtidig greid å beholde prester i prestedtjeneste.

Personalpolitikken må tilrettelegges slik at det fortsatt er attraktivt å bli værende i Nord-Hålogaland. I denne forbindelse arbeides det kontinuerlig med rekrutteringstiltak og dette er et viktig satsingsfelt for bispedømmerådet.

Rekrutteringstiltak i 2021 har vært:

- tilbud om sommervikariater til studenter og prester som har et potensiale for å gå inn i faste stillinger på sikt.
- god fasilitering ved vikariater, bosted, leiebil, veiledning og generell ivaretagelse.
- invitasjon til middag ved biskopens besøk på utdanningsinstitusjonene.
- tung tilstedeværelse med biskop, fagavdeling og andre i kirkelige stillinger på Ungdomstinget. Dette arrangementet er en betydelig rekrutteringsarena for ungdom fra landsdelen.
- Kontakt og oppfølging av tidligere søkere/interessenter. Det jobbes systematisk for å få søkere som ikke når opp i konkurransen på en attraktiv stilling til å søke andre stillinger i bispedømmet.
- Vi har en studieordning som stimulerer til at våre prester gjennomfører videre- og etterutdanning.
- et godt program for samlingene på «Veien til vigsling, VTV».
- generelt mye kontakt med studentene gjennom året.
- imøtekomme og tilrettelegge for ønsker fra studentene med tanke på stiftspraksis i avsluttende studieår.

Tiltakslisten vil opprettholdes i 2022.

Mål: Økt rekruttering til andre vigslede stillinger

Indikator: *Antallet vigslinger*

Målet om å øke rekruttering til vigslede stillinger er nådd.

Nord-Hålogaland	Antall vigslinger	Prester	Andre
2017*	1	1	0
2018	8	7	1
2019	3	1	2
2020	2	2	0
2021	5	3	2

3 prester og 2 kateketer, ble vigslet til tjeneste i 2021. Videre er det planlagt flere diakonvigslinger og prestevigslinger i 2022.

3.5.2 Frivillighet

Mål: Flere engasjeres i frivillig tjeneste i kirke

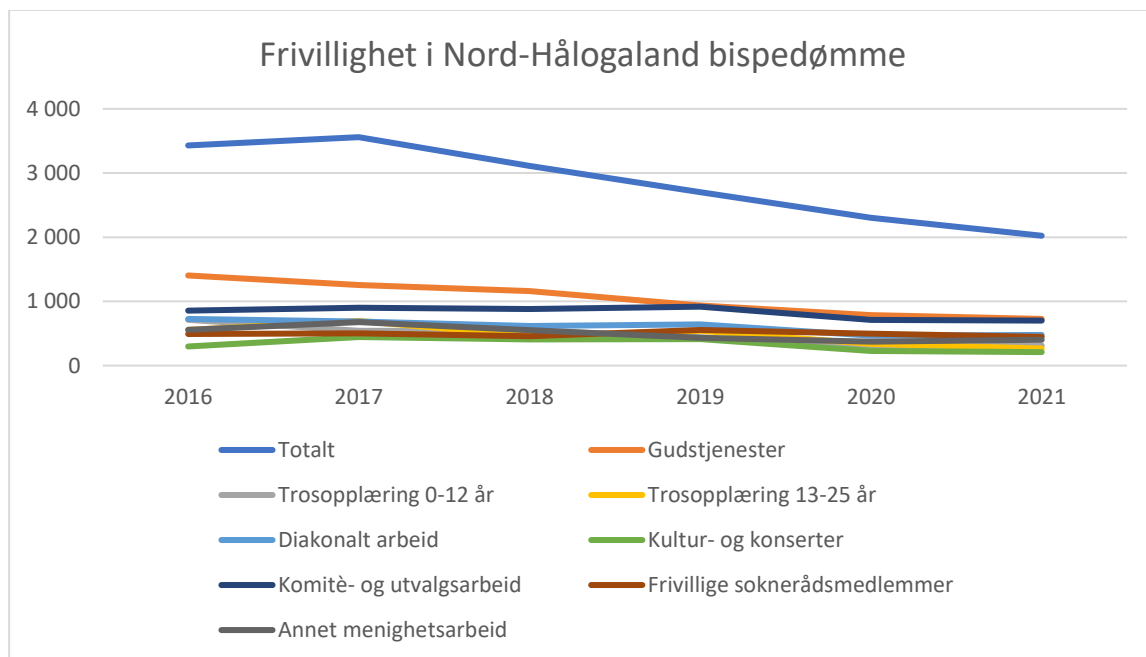
Indikator: Antall frivillige

Målet om at flere engasjeres i frivillig tjeneste i kirken er ikke nådd.

Antall frivillige

Frivillige	2017	2018	2019	2020	2021	% endring
Totalt i Nord-Hålogaland bispedømme	3 559	3 113	2 700	2 301	2 023	-12 %
- i planlegging og gjennomføring av gudstjenester	1 256	1 163	937	783	727	-7 %
- i menighetens trosopplæringstiltak 0-12 år	544	542	440	286	311	9 %
- i menighetens trosopplæringstiltak 13-25 år	696	456	543	336	266	-21 %
- i menighetens diakonale arbeid	689	617	641	467	476	2 %
- i menighetens kultur- og konsertarrangement	445	405	414	229	210	-8 %
- i komitè- og utvalgsarbeid	900	881	918	710	701	-1 %
-herav medl. og varamedl. i menighetsråd	504	458	555	499	447	-10 %
- i annet menighetsarbeid	677	550	433	373	404	-8 %

Kilde: SSB

Effekten av pandemien på frivilligheten er tilstede også i 2021, selv om statistikken viser at nedgangen er noe mindre enn i fjor. Prosten i Trondenes skriver:

«En del medarbeidere har kvia seg for å gi ansvar til frivillige, av respekt for alvorret i smittevernarbeidet. Andre har opplevd at det har vært vanskeligere å få frivillige til å ta på seg oppgaver, og tenker at det kan ha med smittevernsituasjonen å gjøre. Et unntak er vervinga av frivillige til å være vakter under åpen kirke i Trondenes, der det var stor vilje til å delta. Smitteverntiltaka ga der tydelige og oversiktlige rammer for oppdraget. Jeg tenker også at velviljen indikerer sjølve tiltakets verdi og betydning.»

Samtidig er det også en generell nedgang i antall frivillige, og prostene rapporterer at det er vanskelig å skaffe frivillige. Erfaringene er at god organisering av det frivillige arbeidet er vesentlig, anerkjennelse av den jobben som gjøres av frivillige, og tydelig rammer og forventninger til oppgaver frivillige kan gå inn i.

Prosten i Varanger skriver følgende:

«Utfordringene er selvsagt flere:

- *Det viktigste er å spørre de frivillige hva de selv kan tenke seg å være med på. Folk i dag er vant til å la seg engasjere, men det må være noe de selv føler de mestrer/har interesse for.*
- *Så være tydelig på at man er velkommen til være frivillig selv om man «ikke tror». Mange har nok en tanke om at man må definere seg selv som kristen for å være kirkevert eller tekstleser. Det må man jo ikke.*

Frivillighet til korte «oppdrag» kan synes å være enklere å rekruttere til, slik som kakebaking og kjøkkentjeneste i forhold til å ha ansvar for kontinuerlige tiltak som barnegrupper og kor.»

3.5.3 Kirkelige medarbeidere trives i jobben

Mål: Økt tilfredshet i arbeidslivet

Indikator: *Ingen tilgjengelige*

Det ble høsten 2021 gjennomført en medarbeiderundersøkelse blant alle ansatte i kirken. Ut fra dataene kan vi si at resultatene for hele bispedømmet tilsier at prestene alt i alt trives i jobben sin. Mange prester mener de får gode muligheter til å utvikle seg faglig og at de har en arbeidssituasjon hvor de i stor grad selv får disponere arbeidstiden. Det er imidlertid mange som melder om at balansen mellom jobb og fritid er krevende, og at jobben ofte «tar» av fritiden.

Det er gjennomgående et inntrykk av at samarbeidsklimaet lokalt noen steder ikke er så godt som det burde være. Dette gjelder særlig tryggheten til å uttrykke sine egne meninger og måten en håndterer uenighet på.

Det er en felles oppfatning om at roller og organisering ikke er så klare som ønskelig i en organisasjon. Noe av utfordringen går nok på at prestenes kollegaer på lokalplanet har en annen arbeidsgiver enn prestene. Det bidrar til uklarhet om ansvarsforhold og ledelse.

Går vi inn på de enkelte prosti blir bildet noe mer nyansert. Det er flere prostier som har et svakt resultat på spørsmålet om prestene trives i jobben. Noen prostier har svar som tyder på at det fysiske arbeidsmiljøet ikke er godt nok, mens i andre prostier opplever prestene å ikke få nødvendig opplæring til å gjennomføre jobben sin på en sikker måte.

Utover det vi har av tilbakemeldinger fra medarbeiderundersøkelsen vet vi at stor grad av vakanser, som igjen fører til høy grad av fungering i stilling, særlig i prostestillinger, gjør noe med trivselen til prestene. En stabil ledelse er viktig for å ivareta prestenes arbeidsmoral. Videre benytter vi mange korttidsvikarer for å dekke opp disse vakansene. Vikarene er uvurderlige bidragsytere og samtidig representerer de noe annet enn den stabiliteten en fast ansatt prest bidrar med. Dette gjør noe med arbeidsmiljøet i prostiene og kan ha betydning for trivselen til prestene.

Det meldes om en viss grad av slitasje og slitenhet etter 2 år med pandemistilstand og endringer som iverksettes på dagen. Mange har snudd seg om raskt og gjort en formidabel jobb med å gi et så godt tilbud som mulig under de trange rammene som smitteverntiltakene har gitt oss. Dette var nok i starten utfordrende på en positiv måte, men etter hvert har det blitt slitsomt at det blir iverksatt strengere smitteverntiltak som igjen gjør at en må endre på det som allerede er planlagt.

3.5.4 Tilbud for unge i menigheten

Tilbud for unge

		2017	2018	2019	2020	2021
18-30 år	Kontinuerlige tiltak	12	7	10	13	15
	Enkeltiltak	11	6	1	5	10
	Lederkurs	3	5	3	2	2

Ungdomsarbeidet i menighetene har lenge hatt utfordringer, spesielt i distriktene hvor mange unge reiser til mer sentrale steder for å gå på skole. Pandemisituasjonen har hatt en stor effekt på ungdomsarbeidet. Steder som tidligere har hatt fungerende ungdomsarbeid har mistet kontinuitet og opplever å måtte starte på nytt med å bygge opp et ungdomsarbeid.

Man har mange steder både sett og ønsket å øke satsningen på ungdomsarbeid. Dette viste seg tilnærmet umulig i 2020 på grunn av smittesituasjonen, men i 2021 er det kommet flere tiltak på plass, noe som viser seg i statistikken. Det er en viss optimisme å spore i menighetene rundt det å starte opp med ungdomsrelaterte tilbud igjen i 2022.

3.6 Bemanning – presteskap og administrasjon

I 2021 ble det en del utskiftninger både på prostesiden og på bispedømmekontoret. Det ble tilsatt 3 nye proster, i Varanger, Alta og Nord-Troms. I administrasjonen ble det ansatt ny stiftsdirektør, kirkefagsjef, personalsjef og inkluderingsrådgiver.

Tallet 91 presteårsverk gir ikke et godt bilde på den faktiske situasjonen. Dersom vi hadde fylt opp alle stillinger vi har i vårt bispedømme ville vi hatt 91 presteårsverk, 1 av disse er biskop og 2,1 av disse er spesialprester. Situasjonen i dag er preget av vakanser i mange stillinger. Per 31.12.21 hadde vi, inkludert biskop og spesialprester, fast ansatt 66,1 presteårsverk. Vi har 3 vikarer(årsverk?) i ubesatte stillinger som ikke er pensjonister.

Tallene for bruk av pensjonister viser at vi har pensjonister inne som vikarer tilsvarende 11,8 årsverk. Totalt er vi da oppe i 80,9 prester. Det gir selvsagt andre gjennomsnittstall enn de som er presentert i statistikken, men vi forholder oss til tallmaterialet fra Statistikkhefte 2021.

Gudstjenester

	Gudstj. søn- og helligdag 2019	Ant. sokn 2019	Frekvens 2019	Gudstj. søn- og helligdag 2020	Ant. sokn 2020	Frekvens 2020	Gudstj. søn- og helligdag 2021	Ant. sokn 2021	Frekvens 2021
<i>Nord-Hålogaland</i>	2 844	61	71,7%	2 459	62	65 %	2 337	62	59%
<i>Nasjonalt</i>			61,3 %			54 %			54 %

Nord-Hålogaland bispedømme har en gudstjenestefrekvens på 59 % på søn- og helligdager. Dette er over landsgjennomsnittet.

Smitteverntiltak har nok i stor grad påvirket antallet gudstjenester på søndager og helligdager, særlig i starten av året. I 2021 ble det gjennomført et sted mellom 73 og 163 digitale aktiviteter knyttet til gudstjenestelivet. Det var anslagsvis 10 500 deltakere på disse aktivitetene.

Gjennomsnittlig gudstjenestetall per presteårsverk

	Preste-årsverk	Totalt antall gudstjenester	Gjennomsnitt gudstj. per presteårsverk
<i>Nord-Hålogaland</i>	91	3 182	35
<i>Nasjonalt</i>	1 314,95	48 142	36,6

Prestene i Nord-Hålogaland bispedømme har et gudstjenesteantall litt under landsgjennomsnittet. I bispedømmet er det store avstander mellom de mange gudstjenestestedene. Det er viktig å opprettholde dagens antall gudstjenester for å sikre folkekirken tilstedeværelse i hele bispedømmet.

Kirkelige handlinger per prest

		Prest er	Ant. konfirm.	Per prest	Viels er	Per prest	Grav ferd	Per prest	Dåps- handlinger	Per prest
19	Nord-Hålogaland	86	1 717	20,0	332	3,9	1 964	22,8	1 374	16,0
20	Nord-Hålogaland	91	1 646	18,1	276	3	1 909	21	1 248	13,7
21	Nord-Hålogaland	91	1 625	17,9	268	2,9	1 855	20,4	1 346	14,8
19	Nasjonalt	1 301	34 594	26,6	6 246	4,8	35 042	27,0	27 551	21,2
20	Nasjonalt	1 315	32 978	25,1	4 361	3,3	34 486	26,2	23 500	17,9
21	Nasjonalt	1 334	33 114	25	4 729	3,6	34 685	26	26 601	19,9

Kirkelige handlinger per prest ligger under landsgjennomsnittet i alle kategorier. Dette skyldes i stor grad at vi har en utfordrende geografisk fordeling av sokn og gudstjenestesteder. Vi ser en nedgang i antall kirkelige handlinger per prest i alle kategorier. Noe av dette har nok med pandemi og smitteverntiltak å gjøre. Det er uavhengig av dette allikevel en nedadgående tendens på dåp og vielser, noe som gjenspeiler de nasjonale trendene.

Prestedekning

	Prestes/preste årsverk	Medlemmer	Medlemmer og tilhørende	Medlemmer per prest	M og T per prest
<i>Nord-Hålogaland 2018</i>	85	183 304	188 636	2 157	2 219
<i>Nord-Hålogaland 2019</i>	86	181 604	186 242	2 112	2 166
<i>Nord-Hålogaland 2020</i>	91	181 158	185 146	1 991	2 035
<i>Nord-Hålogaland 2021</i>	91	179 453		2 048	
<i>Nasjonalt 2018</i>	1 280,1	3 588 201	3 721 138	2 803	2 907
<i>Nasjonalt 2019</i>	1 300,15	3 563 866	3 683 199	2 741	2 833
<i>Nasjonalt 2020</i>	1 315,0	3 546 761	3 652 199	2 697	2 777
<i>Nasjonalt 2021</i>	1 344,25	3 524 779		2 642	

Antall medlemmer og antall kirkelige handlinger per prest i Nord-Hålogaland er under landsgjennomsnittet. Dette skyldes i stor grad at vi har annerledes geografi og lengre avstander enn de andre bispedømmene.

Utfordringene i tiden fremover vil være å sikre rekruttering til våre stillinger.

Alderssammensetning og stillingskategorier

	-39		40-49		50-59		60 +		Totalt
<i>Nord-Hålogaland</i>	13	18%	20	28%	17	24 %	22	30 %	72
Totalt	218	18%	290	23%	379	30%	353	29%	1 240

Utdrag av tabell 5.11

Aldersfordelingen i Nord-Hålogaland er god. Den ligger på nivå med snittet i landet på den yngste og eldste gruppen. For 40-49 er vi vesentlig høyere enn landsgjennomsnittet, mens i aldersgruppen 50 -59 år er vi lavere enn snittet. Mobiliteten blant prester er blitt mindre de senere år, særlig blant dem som har barn boende hjemme.

En utfordring er at vi har mange stillinger som har få lokale medarbeidere og langt til nærmeste prestekollega. Å tilby større arbeidsfellesskap er krevende i deler av vårt bispedømme. Det er generelt vanskelig i dag å rekruttere til stillinger som krever høy

utdanning til små steder, og jo lengre fra et større sentrum jo vanskeligere er det. Dette er ikke unikt for vår bransje, det samme ser vi i helsevesen og andre bransjer med krav til høy utdanning. En strategisk tenkning omkring denne utfordringen kreves i tiden fremover.

Bruk av pensjonister i årsverk:

	2018	2019	2020	2021
<i>Nord-Hålogaland</i>	8,94	12,33	11,06	11,8
Snitt nasjonalt	5,5	6,5	6,9	6,5

Nord-Hålogaland bispedømme er og vil fortsatt være avhengig av pensjonister til å avhjelpe rekrutteringsutfordringene. I 2021 har antallet årsverk med pensjonister økt med nesten ett årsverk mot 2020, men fortsatt under tallet for 2019. Vi har i 2021 hatt noen flere vikarer som ikke er pensjonister på lengre vikaroppdrag.

Det vil i overskuelig fremtid være behov for pensjonister som dekker opp ledige stillinger. Pensjonistene er en verdifull ressurs for oss i Nord-Hålogaland.

Det har i flere år vært en tilbakemelding at stor vikarbruk er en slitasje for de andre ansatte i soknet og prostiet.

Slitasjen for andre ansatte ved hyppige vikarutskiftinger må tas på alvor. Det er særlig to tiltak som kan endre situasjonen:

1. Å få vikarer som blir over lengre tidsrom. Et alternativ vil være å ha større fokus på å få inn uordinerte vikarer i utdanningsstillinger.
2. Økt fokus og ressursbruk i forhold til både kortsiktig og langsiktig rekruttering av prester til utdanning og til faste stillinger.

Ekstratjenester i antall – gudstjeneste ved prest

	2018	2019	2020	2021	Differanse	Endring 2018-2019
<i>Nord-Hålogaland</i>	39	40	24	18	- 6	- 50%

Bruken av ekstratjenester er gått ned i Nord-Hålogaland bispedømme. Dette er en klar tendens nasjonalt. Forklaringen er redusert behov som følge av redusert antall tjenester som følge av smittevernstiltak.

Vurder rekrutteringssituasjonen totalt sett for prester og kirkelig tilsatte i bispedømmet
Nord-Hålogaland bispedømme har en stor rekrutteringsutfordring i forhold til prestedtjenesten. Vi har i 2021 ansatt 4 studenter i utdanningsstilling, de ivaretar en stilling, samtidig som de får studiepermisjon til å fullføre praktikum og bli kvalifisert til ordinasjon. Vi ser frem til at det kommer en nasjonal ordning for dette og ser at dette er en viktig sak for fremtidig rekruttering av folk som satser på presteyrket som sin andre karriere. Ofte vil vi også mer målrettet kunne rekruttere personer som vi vet vil bekle stillinger hos oss etter endt utdanning gjennom denne ordningen.

31.12.21 var det 23 utilsatte stillinger, dette tilsvarer omtrent 1/4 av våre faste prestedstillinger. Det er i noen av disse stillingene gjort ansettelser som gjør at de i løpet av våren vil være besatt av fast personell. Noe bekymringsfullt er det at det bare er 2 som er ferdig utdannet til sommeren som har søkt og takket ja til stilling. Det er ofte en intern rotering når stillinger lyses ut og det oppleves krevende å få eksterne søker til stillinger i Nord-Hålogaland.

Tradisjonelt sett er det i distriktene vi har hatt størst utfordringer i forhold til rekruttering. Rekrutteringsutfordringene har i større grad kommet til byene i vårt bispedømme. Det er lyst ut stillinger i både Harstad, Alta og Tromsø uten å få kvalifiserte søkere til stillingene. Nord-Hålogaland bispedømme har en del særskilte utfordringer som Kirkerådet ba oss ta tak i på bakgrunn av utviklingssamtaler i 2020. I forhold til rekruttering er det tatt opp at:

1. Bispedømmekontoret har behov for mer ressurser. Det er en prosess på gang her og kontoret er noe styrket i 2021 og vil bli ytterligere styrket i 2022.
2. Det må utvikles opplegg for utdanningsstillinger slik det er gjort i Sør-Hålogaland og Nidaros. Dette forholdet er iverksatt og i 2021 har vi hatt 4 studenter på en slik ordning. En av disse blir ferdig i vår og har allerede takket ja til fast stilling hos oss.

De ledige stillingene dekkes opp med vikarer. Det skaper utfordringer i forhold til å skaffe nok vikarer i perioder. Dermed får enkelte sokn en redusert bemanning i perioder som følge av manglende vikartilgang. Det er utfordrende å skaffe vikarer som kan være i tjeneste over lengre tid sammenhengende.

Andre kirkelige stillinger

Det er forholdsvis få sokn som er betjent av diakon og/eller kateket.

Når disse stillingene lyses ut er det som regel få eller ingen søkere som har en kompetanse som gjør at de kan vigsles til kirkelig tjeneste. Det skjer relativt ofte at en må ansette folk uten nødvendig kompetanse.

En krevende økonomisk situasjon for mange kommuner gjør at det er vanskelig å skaffe midler til lokal finansieringsdel av diakonstillinger.

3.7 FNs bærekraftsmål

Bærekraft er et sentralt begrep i nåtidens miljøpolitikk. De 17 bærekraftsmålene som FN vedtok 2015 reflekterer disse tre dimensjonene i bærekraftig utvikling: klima og miljø, økonomi og sosiale forhold. Kirken har forpliktet seg på å implementere disse målene og legge til rette for konkrete tiltak for dette. Det er videre positivt at flere opplever at når arbeidet deres kobles til bærekraftsmålene, så bidrar det til å gi kirkens ansatte og frivillige et mer presist språk i fortellingene om det de driver med og som samtidig blir forståelig for andre. Dette kan dermed bidra til enda mer engasjement rundt målene fremover og hvordan vi sammen kan nå disse.

Bærekraftsmål 17 omhandler hvordan vi samhandler, både lokalt og global. Det gjør samarbeidet mellom ulike aktører til en særskilt prioritet for å kunne gjennomføre alle målene. Det offentlige er særlig forpliktet her, men gjennomføringen kan bare lykkes dersom alle aktører inkluderes på sine egne premisser og stimuleres til å delta sammen for å nå de ulike målene og delmålene. Dette samskappingsperspektivet øker samhandlingsrommet mellom kirke og kommune betydelig. Heldigvis rapporteres det mange steder om et godt samarbeid mellom kirke og kommune.

Mindre reisevirksomhet er et av områdene der pandemien direkte førte til at alle så på bedre, mer miljøvennlige alternativer for å unngå å reise og møte hverandre i like stor grad som tidligere. Digitale plattformer har krevd mye ressurser, men man ser fordeler ved at flere kan delta uten å fysisk være tilstede på ulike tilstelninger, fagdager og møter. Diakonikonferansen var blant annet delt opp i 2021 for første gang, og foregikk tre steder i Norge, et av de i Tromsø. Deltagerne fikk kortere reisevei og deler av konferansen var også digital med direktestreaming fra Oslo. Denne ordningen planlegges videreført i 2022. Her bidrar man til å nå mål nr. 4.

Harstad og Alta menighet er to av bispedømmets sertifiserte grønne menigheter. Bærekraftsmål nr. 2, 12 og 13 bidrar nok så å si alle menigheter til. Dette innebærer å være flinkere med søppelsortering, være bevisst på både mat- og reisepolicy, og ha mindre forbruk av papir, strøm osv.

Domprosten tar opp et annet viktig felt og skriver blant annet: «*Undersøkelsene om hvordan kvinner og LGBTQ+ personer behandles i kirken har vist at det er mye igjen også hos oss i arbeidet for likeverd og rettferdighet. (...) Likestilling og ikke-diskriminering vil ha fokus i domprostiet, og kirken vil delta aktivt på Arctic Pride og arrangere 8.- marsgudstjenester.*» Arbeid innenfor dette vil kunne bidra til bærekraftsmål nr. 3, 4, 5, 10, 16 og 17.

Prosten i Nord-Troms melder om at det i noen menigheter er en sterk bevissthet rundt det faktum at vi er tre folk samlet under samme kirketak, det samiske, kvenske og norske. Også Varanger melder om en økende bevissthet her. I hele bispedømmet og i flertallet av kirkene forrettes minimum nådehilsen og velsignelse på norsk og nord-samisk, og det arbeides med å ta i bruk også kvenske liturgiske ledd i gudstjenesten i flere av menighetene våre.

Bærekraftsmål nr. 1, 2, 3, 10 arbeides det med blant annet med når menighetene har valgt å tilby trygge arenaer til flere mennesker og der det diakonale arbeidet står i fokus. Kirken har en sterk bevissthet om at mange familier lever i fattigdom, og at ensomheten er stor. Blant annet fremhever Hammerfest at de har gjort en stor innsats også under pandemien for å bidra til et inkluderende fellesskap gjennom å tilby samtaler/møtepunkt for de som trenger det.

Deltakeravgifter settes så lavt som mulig og det tilbys gode ordninger for de som har vansker med å betale dette slik at ikke mennesker settes utenfor fellesskapet fordi de har vansker med å betale egenandeler f.eks. på leirer og i konfirmasjonstiden.

Mange menigheter har gratis tilbud av ulike slag, både aktivitetsbasert, men også middager tilbys til barnefamilier og andre, i sammenheng med sang, aktiviteter eller annet som passer for målgruppen.

Den internasjonale fattigdommen og urettferdigheten adresseres gjennom fasteaksjon, gudstjenester, ofringer og misjonsengasjement. Disse og Kirkens Nødhjelps fasteaksjon som de fleste deltar på bidrar til mål 1,2, 3 og 6, og dette medfører ringvirkninger til flere av de andre målene. Det rapporteres om at det arbeides med fasteaksjonen i de fleste sokn og det er et fokus på likeverd, menneskerettigheter, vern om skaperverket og bærekraftig utvikling i trosopplæring, diakoni og gudstjenester. Dette bevisstgjør menigheten til innsats for andre i verden og virker holdningsskapende. Et annet eksempel her er etablering av Changemaker-konfirmanter, blant annet i Alta. Konfirmantgrupper der ordinær konfirmantundervisning kobles sammen med søkelys på rettferdig fordeling, klima og det verdensvide felleskap.

Bærekraftsmålene gir oss språket, rammen og retningen for samfunnsutviklingen, og dette er velegnet for kirkens samfunnsengasjement. utfordringer i arbeidet med bærekraftsmålene virker flere steder å være manglende kjennskap og kunnskap om hva disse er, og hvordan de passer inn i kirkens ulike arbeidsområder.

Tema for bærekraftsmålene innebærer kanskje ikke så mye nytt for hvordan det arbeides i kirken, men enkelte av målene krever nye fremgangsmåter, nye samarbeidspartnere eller nye måter å se saker på. Flere av prostene påpeker at bærekraftsmålene i mange menigheter ikke har vært særlig kjent. Samtidig går flere av målene på fellesskap, omsorg og inkludering som man er opptatt av i alle menigheter, selv om man ikke alltid kjenner til hvilket mål eller delmål ulike tiltak kan knyttes til.

For kirken er engasjement for bærekraftsmålene en måte å realisere det diakonale oppdraget om nestekjærlighet, inkluderende fellesskap, vern om skaperverket og kamp for rettferdighet. Kultur er en viktig sektor for oppfylning av bærekraftsmålene – noe kirken som kunst og kulturaktør sikkert kan benytte seg enda bedre av.

3.8 Biskopens virksomhet

Nord-Hålogaland biskop har i 2021 gjennomført visitas i følgende menigheter: Nordreisa, Bardu, Målselv/ Øverbygd og Alta/ Talvik. Dette var fordelt på 4 visitaser i 4 fellesråd og 6 menigheter. Det var planlagt to visitaser til, men disse måtte utsettes på grunn av koronapandemien. I forbindelse med biskopens visitaser har følgende temaer blitt særlig løftet: diakoni, inkluderende kirkeliv, misjon, økt gudstjenestedeltakelse, trosopplæring, samisk og kvensk kirkeliv, samt frivillighet. Temaer som økonomi og byggetekniske utfordringer har vært nevnt på alle visitaser.

Kirken i lokalsamfunnet

Biskopen har utfordret menighetene til etablering av faste rutiner for samarbeid med lokale samfunnsinstitusjoner gjennom jevnliges kontaktmøter. Særlig gjelder dette innenfor diakoni, trosopplæring og gravferdsforvaltning. Økumenisk samarbeid mellom ulike kirkesamfunn, samt samarbeid med kristne organisasjoner og arbeidslag er også vektlagt.

Diakoni og inkluderende kirkeliv

Biskopen har i alle visitaser lagt vekt på diakoni, og kirken som en del av lokalsamfunnet. Under alle visitaser har det vært et særlig søkelys på inkluderende kirkeliv. Dette har blitt satt i sammenheng med det pågående prosjektet bispedømmet har på dette området som vi tidligere har omtalt.

De yngre og trosopplæringen.

Det er fortsatt 7 menigheter som ikke har godkjent trosopplæringsplan. Biskopen oppfordrer menighetene til å ha en realistisk plan i forhold til menighetenes ressurser, og oppfordrer sterkt til å knytte trosopplæringsarbeidet til menighetens øvrige barne- og ungdomsarbeid. Det har i 2021 vært lagt vekt på at menighetene har et tilbud til unge mellom 13-30 år.

Frivillighet og økt gudstjenestedeltakelse

Nord-Hålogaland bispedømme erfarer som de fleste andre bispedømmer at oppslutningen rundt frivillighet i menighetene er synkende. Menighetene har derfor blitt oppfordret til å etablere en systematikk for oppfølging av frivillighet, slik at flere kan finne en meningsfull plass i menighetenes fellesskap.

Kunst og kultur

Kunst og kultur er et av områdene av kirkens virksomhet som har opplevd vekst og høyere oppslutning de siste årene. Evangeliet kan formidles på mange måter og kanskje viser økt deltakelse på denne arenaen at kirken må tenke enda bredere rundt kulturfeltet i lokalmenighetene. Samarbeidet mellom menighet og lokalsamfunn blir ofte styrket ved kulturarrangement og det er fin måte å skape større eierskap til det som foregår i kirkene våre blant de som kanskje ikke dukker opp hver søndag på gudstjenester. Vi registrerer at koronapandemien i stor grad har rammet det kulturelle arbeidet i menighetene.

I 2020 ble det laget ny bispekåpe til bispedømmet. Bispekåpa er inspirert av greneveving og nordlyset. Vevteknikken er spesielt kjent gjennom mandalsgrena fra Manddalen i Nord-Troms. På grunn av pandemien ble ikke kåpa tatt i bruk dette året, men først i 2021. Biskopen ønsker at økt satsing på kunst og kultur skal få høy prioritet de kommende årene.

Samisk

Nord-Hålogaland bispedømmeråd er gitt et særlig ansvar i forhold til samisk kirkeliv, med fokus på nordsamisk. Biskopen er tydelig på at samisk språk og kultur skal synliggjøres i våre kirkelige samlinger, både visuelt, språklig og musikalsk. Dette har vært tematisert på alle visitaser. I 2021 ga biskopen dessuten pålegg om bruk av nordsamiske liturgiledd i gudstjenestene i samtlige sokn i Nord-Hålogaland bispedømme. Spesielt gledelig var det når biskopen 26. september ordinerte Stein Erik Anti til soknepreststillingen i Karasjok. Det var en svært sjelden ordinasjon av en prest med nordsamisk som førstespråk. Det var historisk med den første ordinasjonen noen gang der hele liturgien og prekenen var holdt på nordsamisk og ble tolket til norsk.

Kvensk

I 2019 gav kirkerådet Nord-Hålogaland bispedømmeråd et nasjonalt ansvar for ivaretagelse av kvensk kirkeliv. Dette gir også biskopen et naturlig engasjement i å motivere menighetene til å ta i bruk og synliggjøre kvensk språk og kultur. Biskopen har i rundskriv i 2021 oppfordret alle menigheter der det er naturlig til å ta i bruk kvenske liturgiledd og salmer.

Misjon

Biskopen fremmer aktivt misjonsperspektivet i møte med menigheter og poengterer at vi er del av en global og misjonerende kirke. I 2021 deltok Nord-Hålogaland bispedømme i aksjonen «Sammen som kirke i hele verden», menighetenes misjonssolidaritet under koronapandemien.

Rekruttering

Biskopen har besøkt de ulike studiestedene som utdanner prester. I september var biskopen med følge på invitasjon til VID Stavanger for å holde fagdag om samisk språk og kirkeliv. Fagdagen var obligatorisk for rundt 80 studenter og var en døråpner for kunnskapsformidling om en tematikk som er lite kjent i teologisk akademia. Samlingen knyttet til "Veien til prestetjeneste og Veien til vigslet tjeneste» som normalt er et samarbeid mellom de 4 nordligste bispedømmer, ble i 2021 avholdt kun i samarbeid med Sør-Hålogaland bispedømme på grunn av smittevern hensyn.

Arbeidsveiledning

Biskopen har ansvaret for bispedømmets arbeidsveiledning som tilbys alle nye prester i en toårsperiode, samt andre prester og kirkelige medarbeidere etter behov og ønske. Veiledningsgruppene er hybride, det betyr at de avholdes vekselvis digitalt og fysisk. Samtlige grupper hadde dermed anledning til å avholde samlinger uavhengig av smittevernstiltak gjennom året.

Avlyste, utsatte og digitale arrangementer

Pandemien førte til mange endringer i forhold til det som var planlagt. Stiftsdager med alle kirkelige ansatte i bispedømmet var utsatt fra høst 2020, og ble senere utsatt fra vår til høst 2021. Det ble derfor avviklet et digitalt stiftsmøte for prestene i april med aktuelle faglige bidrag. Stiftsdagene hadde stor oppslutning med 225 deltagere. Tilbakemeldingene som kom var gode, og det var en sjelden mulighet for å samle en slik tverrfaglig og mangfoldig gruppe.

Det årlige møtet i Samarbeidsrådet for kristne kirker i Barents-regionen (SKKB) ble avholdt som ett enkelt digitalt møte.

Prostemøter, kontaktmøter med tillitsvalgte, bispedømmerådsmøter med mer har vært avholdt både fysisk og digitalt. For en stor del har interne møter med bispedømmets administrasjon vært digitale i perioder med hjemmekontor. Noe går tapt når man ikke kan møtes ansikt til ansikt, men jevnlig møter i ulike sammenhenger har likevel ført til god kontakt og gode prosesser.

Svalbard kirke 100 år

28. august 2021 var det 100 år siden Svalbards første kirke, Vår Frelses kirke, ble innviet. Kirken ble bygd i løpet av 50 dager i 1921. Den gamle kirken ble brent av tyskerne i 1943 og i 1958 ble det nåværende kirkebygget oppført.

Det ble holdt en flott markering av hundreårsjubileet i Longyearbyen 28. august og biskopen deltok under både gudstjenesten og i andre sammenhenger i forbindelse med feiringen.

4 STYRING OG KONTROLL I VIRKSOMHETEN

4.1 HMS/Arbeidsmiljø

Sykefravær

Totalt – prester	Prosent	1-3d	4-16d	16d-8u	>8u
Nord- Hålogaland	5,26	0,33	0,39	0,63	3,92
Den norske kirke	6,04	0,35	0,71	0,75	4,23

Utdrag av tabell 6.1

Sykefraværet for prester er under landsgjennomsnittet.

Korttidsfraværet 1-3 dager er 0,18 over gjennomsnittet. En forklaring kan være at det over tid har vært satt søkelys på at egenmeldt sykefravær skal meldes. Innføring av planlegging i arbeidstidsregistreringsverktøyet "Tid" har medført økt registrering av egenmelding.

Det er også fokus på sykefravær med tanke på antall ledige stillinger og bruk av vikarer. Dette blir jevnlig tematisert i møter med proster, tillitsvalgte og verneombud. Dette vil også bli fulgt opp fremover.

Langtidsfraværet ligger under landsgjennomsnittet. Det har vært en økning i sykefraværet i Nord-Hålogaland bispedømme hvis en sammenligner med tallene for 2019, og økningen totalt sett er 0,25 for vårt bispedømme.

Alle ansatte	Prosent	1-3d	4-16d	16d-8u	>8u
Nord- Hålogaland	6,08	0,32	0,65	1,09	4,02
Den norske kirke	5,82	0,37	0,70	0,71	4,04

Sykefraværet for alle ansatte over landsgjennomsnittet. Sammenliknes sykefravær alle ansatte med sykefravær totalt-presteskapet, har presteskapet et lavere sykefravær enn øvrige ansatte.

Det arbeides systematisk med å redusere sykefraværet. Det er vanskelig å se noen årsak til at sykefraværet blant alle ansatte er høyere enn for prestene, som er vårt største gruppe med ansatte.

Rutiner for intern varsling om kritikkverdige forhold

Nord-Hålogaland bispedømmeråd viser til «Varslingsrutiner for de som er ansatt i rettssubjektet Den norske kirke». Behandlet i AMU 24.11.2017, sak 32/2017.

Biskop og bispedømmeråd forholder seg til de håndbøker og rutiner som er utarbeidet for rDnk.

Det gjøres et kontinuerlig arbeid, blant annet gjennom RAMU, med å senke terskelen for å melde avvik og kritikkverdige forhold. Det foreligger en prosedyre for slike saker, men medarbeiderundersøkelsen høsten 2021 viste at dette ikke er godt nok kjent blant våre ansatte. Undersøkelsen viser også at det er en viss skepsis til at det nytter å varsle eller melde avvik. Dette må ledelsen jobbe aktivt videre med, både med å gjøre prosedyrer og rutiner kjent og at de avvik og varsler som kommer må behandles på en troverdig måte så våre ansatte har tillit til at det nytter å si ifra.

4.2 Likestilling

Kvinneandel i presteskapet

Kvinner	Totalt	Kvinneandel 2017	Kvinneandel 2018	Kvinneandel 2019	Kvinneandel 2020	Kvinneandel 2021
23,3	64,1	29,8%	27%	33,3%	30,4%	36,4%

Det jobbes systematisk med å øke andelen kvinner i prestedtjenesten i bispedømmet. Kvinneandel i presteskapet er på 36,4 %. Dette er en økning på 6 prosentpoeng i forhold til 2020.

Bispedømmerådet har som politikk at ingen skal diskrimineres på bakgrunn av kjønn, nedsatt funksjonsevne, etnisitet, seksuell legning eller religion.

Flere steder i bispedømmet er det kristne organisasjoner som eier bygninger som er vigslet til kirkelig bruk og hvor det holdes gudstjeneste. Noen organisasjoner ønsker ikke å samarbeide med kvinnelige prester, prester som er gjengifte eller prester som er positive til å vie personer av samme kjønn. Det er en utfordring å ivareta både søkere til stillinger i disse områdene, samt menighetene det søkes til i slike ansettelsesforhold. Det vil være klokt å utarbeide en strategi for hvordan vi best kan ivareta våre kvinnelige ansatte i områder hvor disse organisasjonene står sterkt. De utgjør noen steder en vesentlig andel av menigheten, men samtidig er det viktig at vi ikke blir avhengige av disse og går på akkord med vårt ansvar overfor de ansatte i møte med organisasjoner som er imot kvinners prestedtjeneste og deres evt. krav til oss.

Kvinneandel i lederstillinger, biskoper og proster

Kvinner	Totalt	Kvinneandel
0	8	0 %

Det er for tiden dessverre ingen kvinnelige proster eller biskop i bispedømmet. Det er ønskelig å utarbeide en strategisk plan for å øke andelen kvinner i lederstillinger i bispedømmet.

Det må også nevnes at det ikke har vært kvinnelige søkere til de tre prostestillingene som er lyst ut i 2021. Er det en oppfatning om at kvinner ikke får lederstillinger i vårt bispedømme eller er det kvinnene som vegrer seg for å ta lederansvar? Eller er kvinner mindre mobile enn sine mannlige kollegaer og søker kun innenfor boavstand til nåværende bopel?

Søknader og tilsetninger presteskapet

	Antall søknader	Antall kvinner	Prosentandel kvinner	Antall tilsetninger	Antall kvinner	Prosentandel kvinner
2019	61	27	44%	16	8	50%
2020	57	17	30 %	18	6	33%
2021	34	12	35%	11	5	45%

Vi ser av statistikken for tilsetninger at det er 45% kvinner som er tilsatt. Det synes altså ikke å være noe med prosessen rundt tilsetninger som favoriserer menn fremfor kvinner. Allikevel viste arbeidsmiljøundersøkelsen blant kvinner at det er større utfordringer ved å være kvinne i prestatjeneste i vårt bispedømme enn i resten av landet. Dette må det jobbes systematisk med, og det må være et fokus blant ledere og kollegaer på å ivareta de kvinnelige ansatte vi har i vårt bispedømme.

4.3 Vurdering av mislighetsrisiko

Nord-Hålogaland bispedømmeråd følger etablerte rutiner og systemer innenfor både økonomi- og personalområdet.

Rutinebeskrivelser og systemoppsett er etablert, med bl.a. krav om 2 godkjennerer før utbetaling skjer. På de fleste områder er siste godkjenning sentralisert til 1-2 personer, noe som anses som viktig for å ivareta lik praktisering av regelverket.

Det er relativt mange personer, både i bispedømmeadministrasjonen og i prostiene, som er involvert i ulike prosesser som medfører en økonomisk forpliktelse for bispedømmerådet og Den norske kirke.

Nord-Hålogaland bispedømmeråd har vedtatt «Etiske retningslinjer for Nord-Hålogaland bispedømmeråd». I retningslinjene tematiseres følgende:

- Forhold på arbeidsplassen
- Habilitet
- Konfidensialitet
- Lojalitet
- Mobbing og diskriminering
- Forhold til rus/rusmidler
- Sosiale medier og media
- Ekstraverv
- Overgrep
- Reiser
- Forvaltning av offentlige midler
- Personlige gaver
- Interne misligheter
- Varsling.

Det er i 2021 gitt tilbakemelding på spørreundersøkelsen vedr. «Personvern og informasjonssikkerhet i Nord-Hålogaland bispedømme». Gjennom revisjonen ble det stilt spørsmål og gitt anbefalinger som er med på å øke bevisstheten rundt personvern og informasjonssikkerhet. Revisjonen kom med anbefalinger som er fulgt opp i ettertid. Nord-Hålogaland bispedømmeråd har ingen indikasjoner på at det i 2021 har vært noen form for misligheter.

5 VURDERING AV FRAMTIDSUTSIKTER

Kirkerådet spør: Kirkemøtet har vedtatt ny strategi for 2022-2029. Hvordan kan bispedømmet jobbe for at denne spres og blir tatt i bruk i bispedømmets eget arbeid og i menighetene? Hvordan kan arbeidet med å synliggjøre kirkens diakonale og samfunnsbyggende arbeid styrkes?

Den norske kirke har valgt å videreføre visjonen: «Mer himmel på jord» i sin strategi for 2022-2029. Kirken skal fortsette å være en folkekirke som betjener sine medlemmer og er en viktig aktør i samfunnet for øvrig. De tre overskriftene som legger føringer for strategien fram til 2029 er: «Kirken åpner rom for tro», «Kirken er der livet leves» og «Kirken er mer for flere».

En av de viktigste distribusjonskanalene i vårt bispedømme er bruk av kirkeverger og proster. Det vil derfor være essensielt at den nye strategien videreformidles til disse aktørene og slik distribueres ut til menighetsprestene og de andre kirkelig ansatte. Det kan i tillegg være lurt å sende informasjonen direkte til menighetsrådene slik at de er oppdatert på hva kirkens strategiplan er for de nærmeste årene.

Implementering og gjennomføring av tiltak som bidrar til at målene i strategien nås bør settes på agendaen i stabsmøter på bispedømmekontoret. Dette arbeidet kan på forhånd bearbeides av kirkefagavdelingen og jobbes målrettet mot i 2022 og framover. Det er viktig å kontekstualisere de overordnede målene fra strategiplanen slik at de passer inn både regionalt i Nord-Norge og på lokalt plan ned til de forskjellige prostiene og enkeltmenigheter. Ved å ha fokus på hvordan den overordnede strategien skal se ut på grasrotnivå, vil man enklere kunne komme fram til tiltak som faktisk gjør en forskjell i de lokale menighetene.

Kirkerådet spør: Hvordan kan arbeidet med å synliggjøre kirkens diakonale og samfunnsbyggende arbeid styrkes?

Først og fremst må kirken ha noe å vise frem som vi er stolt av. Det fordrer kvalitet i arbeidet. Den norske kirke er en viktig samfunnsbyggende aktør, både for medlemmer og lokalsamfunn rundt omkring. Kirkens medarbeidere og lokaler er viktige ressursbidrag ved alvorlige hendelser, så vel som i daglige aktiviteter. Nord-Hålogaland bispedømmes ansatte sitter i ulike lokale og regionale beredskapsgrupper. Lokalt er menighetene samaktører med kommune eller andre ideelle organisasjoner om prosjekt av diakonal karakter, markeringer og lignende. Vi har høy kompetanse blant våre ansatte innen sorg- og krisehåndtering, og vi må bevisstgjøre dem og styrke dem i troen på vår relevans som en viktig samfunnsaktør på disse feltene.

I Nord-Hålogaland bispedømme er fortsatt alle våre menigheter majoritetskirke i befolkningen, selv om andelen medlemmer av befolkningen er svakt synkende. I samfunnsdebatten rammes vi likevel på samme måte som livssynssamfunn generelt, og Den norske kirke spesielt i debatten om livssynsåpenhet versus livssynsnøytralitet. Et livssynsåpent samfunn er ikke fritt for religion i det offentlige rom, men favner et mangfold av tro og livssyn.

For Den norske kirke er det avgjørende å finne sin plass i offentligheten ved å vise til vår relevans både for egne medlemmer, så vel som å være en viktig samfunnsaktør.

Det er liten tvil om at det hersker en ydmykhetskultur i kirken i forhold til selvskryt. Dette gjør seg særlig gjeldende innen diakonien, og dette bygger på bibelske idealer om ikke å sette seg selv høyt. Samtidig utfordres kirken på livssynsfeltet og i et mylder av aktivitetstilbud. Vi kan med fordel bli bedre på selvskryt. Framsnakking var et nyord for noen år siden, unnfanget i vår egen landsdel. Vi må bli bedre på å framsnakke kirken. Det gjør vi ved å ivareta egne medarbeidere med god personalpolitikk og visjoner for arbeidet som er oppnåelige

Videre må vi nyttiggjøre oss av nasjonale pr-kampanjer i regi av Den norske kirke bedre. Vi må være i forkant med lokal bevisstgjøring i egen organisasjon, og med omtale (pressemeldinger etc.) før de nasjonale kampanjene ruller ut.. Dessuten må vi benytte brukertaler fra vellykkede tiltak i menighetene inn i PR-arbeidet.

I arbeidet med å synliggjøre kirkens diakonale karakter er kommunikasjonsarbeid viktig. Både profesjonelt og på folkemunne via jungeltelegraf. Nord-Hålogaland bispedømme vil i 2022 ansette egen kommunikasjonsrådgiver i samarbeid med Samisk kirkeråd. Dette er et direkte svar på utfordringen om å nå ut med et viktig budskap og synliggjøre kirken i vår egen region.

6 ÅRSREGNSKAP

Ledelseskommentar årsregnskapet 2021

Innledning

Nord-Hålogaland bispedømmeråd er et folkevalgt organ som velges etter regler fastsatt av Kirkemøtet. Videre er bispedømmerådet en del av rettssubjektet Den norske kirke og dekker Troms og Finnmark fylke og Svalbard.

Hovedoppgaven for bispedømmerådet er regulert i Kirkelov og Gravferdslov, samt gjennom delegasjon av myndighet fra Kirkemøtet/Kirkerådet. Viktige oppgaver er av forvaltningsmessig karakter knyttet til prestedtjenesten og forvaltning av ulike tilskudd.

Ved utgangen av 2021 var det 104,50 årsverk ved Nord-Hålogaland bispedømmeråd (eksl. Svalbard kirke), fordelt på 90,0 prestestillinger, 11 i administrasjon og 4,5 andre.

Vurdering av vesentlige forhold

Nord-Hålogaland bispedømmeråds tildeling til drift er kr. 89.748.000. Bispedømmerådet har utfordringer i forhold til rekruttering til prestestillinger, noe som blir synliggjort når det gjelder økonomiske resultater.

Ifølge regnskapet for 2021 har bispedømmet et mindreforbruk i driftsregnskapet på kr. 457.000, som tilsvarer 0,51% av tildelingen. Dette skyldes i hovedsak et mindreforbruk knyttet til eksterne tilskudd til ulike formål, samt syke- og fødselspengerefusjoner fra NAV.

I løpet av 2021 har det vært utskiftninger av hele den administrative ledelsen ved bispedømmekontoret.

Tildelingen til trosopplæring, diakoni, undervisning og kirkemusikk er kr. 32.869.000. Disse øremerkede midlene fordeles videre til fellesråd/menighetsråd etter egne rutiner og kriterier, og går i hovedsak til finansiering av lokale stillinger. Merforbruk i 2021 for budsjettgruppe 1B – Tilskudd er på kr. 1.159.000, som tilsvarer 3,47% av tildelingen. Dette dekkes opp av akkumulert mindreforbruk/ egenkapital fra tidligere år.

Vakante diakon- og kateketstillinger gir mindreforbruk innenfor tilskuddspostene diakoni og undervisning. De tidligere vedtatt tilskuddsfinansiering av 3-årige prosjektstillinger (diakon- og kateketstillinger i Nord-Troms prosti og diakon- og kateketstillinger i Hammerfest prosti) at det samlet sett blir et merforbruk på disse postene.

Disponible midler (balansepost - konto 2050):

Nord-Hålogaland bispedømmeråd har et akkumulert mindreforbruk pr. 31.12.2021 fra tidligere år (2018 – 2020) på kr. 14.720.000, som fordeler seg på:

- Drift (budsjettgruppe 1) kr. 10.626.000
- Tilskudd (budsjettgruppe 2) kr. 4.094.000

Nord-Hålogaland bispedømmeråd har i sak 64/19 bl.a. vedtatt disponering av mindreforbruk, der det vises til sak 56/19 «Kirkelig inndeling i Nord-Hålogaland bispedømme. Delrapport II»:

- Nord-Troms prosti. Prosjektstilling for kateket/diakon i 3 år med maks tilskudd fra bispedømmerådet med kr. 1.500.000.
- Hammerfest prosti. Prosjektstilling for kateket/diakon i inntil 3 år med maks tilskudd fra bispedømmerådet med kr. 1.500.000.

Det ble også satt av midler til tre prosjektprest-stillinger (sak 43/19). Det har vist seg svært vanskelig å rekruttere prester til disse stillingene. Det er ved årsskiftet kun tilsatt i en av disse tre prosjektstillingene.

Tromsø, 2.mars 2022

Marta Kristine Ims
Bispedømmerådsleder

Anne Skoglund
Stiftsdirektør e.f.

Budsjettgruppe 1 - Drift

Tildeling til lønn og drift i budsjettgruppe 1 var i 2021 på til sammen kr. 89.748.000.

Totalt ble det kostnadsført kr. 89.291.000, som gir et mindreforbruk på kr. 457.000.

Mindreforbruket utgjør 0,51 % av tildelingen.

	Regnskap	Budsjett	Avvik
Budsjettgruppe 1 - Driftsregnskapet	31.12.2021	31.12.2021	
Inntekter	-2 392	-2 148	244
Tilskudd/varekjøp	365	510	145
Lønnskostnader	74 979	75 367	388
Andre driftskostn	16 339	16 019	-320
Sum budsjettgruppe 1	89 291	89 748	457
Samlet tildeling budsjettgruppe 1		89 748	
Avvik budsjett mot tildeling, budsjettgruppe 1			-
Avvik regnskap mot tildeling, budsjettgruppe 1			457

Kontoklasse 3 – Inntekter viser en merinntekt på kr. 244.000.

- deltakeravgift Stiftsdager 2021 (+ 349.000)
- refusjon fra Bispemøtet, VTV-tildeling 2021 (+ kr. 155.000)
- tilskudd fra Kirkerådet, strategisk diakonal utvikling (+ kr. 57.000)
- høyere tilskudd fra UiT Norges Arktiske Universitet til studentprestetjenesten (+ kr. 50.000)
- lavere husleietrekk for rekrutterings- og vikarboliger (- kr. 397.000)

Kontoklasse 4 – Tilskudd til eksterne viser et mindreforbruk på kr. 145.000.

- i liten grad innvilget tilskudd til ulike formål, herunder tilskudd til fellesråd/sokn i fbm. biskopens visitaser

Kontoklasse 5 – Lønnskostnader viser et samlet mindreforbruk på kr. 388.000.

- budsjettert med et samlet innsparingskrav på kr. 6.454.000 (ca. 8 årsverk)
- oppnådd innsparing (inkl. NAV-refusjoner med kr. 2.750.000) på kr. 7.269.000 (113 %)
  - o «overskudd» kr. 815.000

- Innenfor Kirkelig administrasjon er det et merforbruk på lønn og godtgjørelser på kr. 1.172.000, av et samlet lønnsbudsjett på kr. 9.916.000. Dette utgjør 11,8 % av budsjettet.

- Innenfor Prestetjenesten er det et mindreforbruk på lønn og godtgjørelser på kr. 1.561.000, av et samlet lønnsbudsjett på kr. 65.450.000. Dette utgjør 2,4 % av budsjettet.

Kontoklassene 6, 7 og 8 – Andre driftskostnader (drifts- og reisekostnader) viser et samlet merforbruk på kr. 320.000.

- høyere kostnader til vikarboliger, samt ombygging av Bispegården
- høyere kostnader til leiebiler vikarer
- høyere kostnader til datautstyr
- høyere kostnader til kjøp av tjenester
- høyere kostnader til tilskudd adm. hjelp til prostene
- lavere kostnader til møter, kurs og seminarer
- lavere kostnader til flytting
- lavere kostnader til trykksaker (utsatt trykking av Kvensk salmehefte)
- lavere reisekostnader

Budsjettgruppe 2 - Tilskudd

Tildeling til trosopplæring, diakoni, undervisning og kirkemusikk i budsjettgruppe 2 var i 2021 på til sammen kr. 32.869.000. I tillegg har bispedømmerådet disponert OVF-midler i 2021 på kr. 574.000. Totalt utgjør dette kr. 33.443.000.

Totalt ble det kostnadsført kr. 34.602.000, noe som gir et merforbruk på kr. 1.159.000 (3,47 % av tildelingen). Merforbruket forventes dekket opp gjennom bruk av akkumulert mindreforbruk/egenkapital fra tidligere år.

	Regnskap	Budsjett	Avvik
	31.12.2021	31.12.2021	
Budsjettgruppe 2 og 3 - Tilskudd *			
Trosopplæring	18 481	18 583	102
Diakoni	5 210	5 636	426
Undervisning	10 037	8 350	-1 687
Kirkemusikk	300	300	-
Domkirke (Oslo og Nidaros)	-	-	-
Annet (inkl OVF)	574	574	-
Gruppe 3 (kun KR)	-	-	-
Sum budsjettgruppe 2 og 3	34 602	33 443	-1 159
Samlet tildeling budsjettgruppe 2 og 3		33 443	
Avvik budsjett mot tildeling, budsjettgruppe 2 og 3			-
Avvik regnskap mot tildeling, budsjettgruppe 2 og 3			-1 159

Vakante diakon- og kateketstillinger gir mindreforbruk innenfor tilskuddspostene diakoni og undervisning. Samtidig medfører tidligere vedtatt tilskuddsfinansiering av 3-årige prosjektstillinger (diakon- og kateketstillinger i Nord-Troms prosti og diakon- og kateketstillinger i Hammerfest prosti) at det samlet sett blir et merforbruk på disse postene.

Særskilt om OVF-tilskuddet

OVF-tildelingen for 2021 var på kr. 574.000 (uendret siste 3 år).

Tildelingen er i sin helhet vedtatt disponert til tilskudd til ulike menighetsråd/fellesråd etter søknader fra disse.

Spesifikasjon av Ovf-midlene:	2021		
	Regnskap	Budsjett	Avvik
OVF			
Administrasjon - 491	-		-
Diakoni - 492	190		-190
Barn og unge - 493	-		-
Gudstjenesteliv - 494	-		-
Kirkemusikk og kultur -495	384		-384
Samisk kirkeliv -496	-		-
Andre fellestiltak (inkl SMM) - 497	-		-
Internasjonale og økumeniske organisasjoner -498	-		-
		574	574
Ovf total (for rapportering til Ovf)	574	574	-

Akkumulert mindreforbruk:

Nord-Hålogaland bispedømmeråd har gjennom mindreforbruk i årene 2018 – 2020 opparbeidet seg en egenkapital på til sammen kr. 14.720.000.

Akkumulert mer-/mindreforbruk	Akkumulert "beholdning" pr 01.01.21	Mer-/mindreforbruk 2021	Akkumulert "beholdning" 31.12.21
Akkumulert i budsjettgruppe 1	10 626	457	11 083
Akkumulert i budsjettgruppe 2 og 3	4 094	-1 159	2 935
Sum budsjettgrupper	14 720	-702	14 018

Kirkerådet har i KR-sak 52/21 vedtatt en begrensning i bispedømmerådernes akkumulerte mindreforbruk, tilsvarende 3 % av siste års tildeling. For bispedømmeråd som ved utgangen av 2020 har mer enn 3 % av sin tildeling i slike oppsparte midler, vil et ytterligere mindreforbruk i 2021 og 2022 legge til ubunden egenkapital i Den norske kirke og ikke tilflyte bispedømmet.

Ordningen med en øvre grense for akkumulert mindreforbruk på 3 % av tildelingen trer fullt ut i kraft fra regnskapsåret 2023. For Nord-Hålogaland bispedømmeråd vil denne 3 %-regelen tilsvare kr. 3.696.000.